

wioska olimpijska
collegium invisibile
Kraków, 11.08–20.08.2019

spis treści

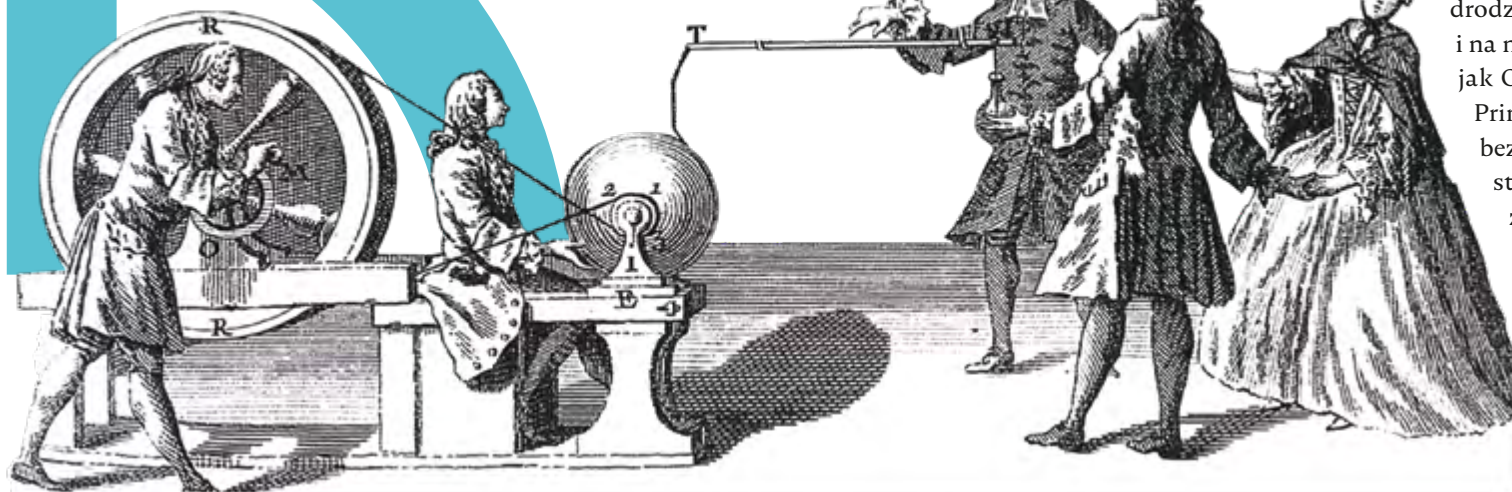
Czym jest Wioska Olimpijska?	4
Dlaczego warto wziąć udział w Wiosce?	5
Czym jest Collegium Invisibile?	6
Plan dnia na Wiosce Olimpijskiej	8
Warsztaty	
01 Językowy obraz prawa	12
02 Dyskurs(y) feminizmu	15
03 Sztuka Rzymu 1590–1620	18
04 wprowadzenie do językoznawstwa	21
05 Komputerowe wspomaganie decyzji...	24
06 Nieporozumienia. Wprowadzenie do studiów nad mediami i komunikacją	28
07 U siebie, znaczy z kim i gdzie? Powojenne przemiany demograficzne i terytorialne Polski...	31
08 Jak prawo chroni zabytki	34
09 Wizje integracji europejskiej	37
10 Estetyka w obliczu awangardy	41
11 Czemu nowotwór jest ciągle sprytniejszy od nas?	44
12 Jak założyć Państwo? Nie tylko filozoficzne fundamenty współczesnej demokracji	47
13 W galaktyce Gutenberga: jak zrozumieć dawne książki	51
14 Postmodernizm – czy coś dalej?	53
15 Szalony XIX wiek na ziemiach polskich – architektura, urbanistyka i walka	54
16 Wizje i re-wizje autorstwa. Literatura angielska od T.S. Eliota do współczesności	56

17 Motyw szaleństwa w literaturze XIX wieku	60
18 Filozofowanie jako naśladowanie boga – przegląd koncepcji starożytnych	64
19 Law and Economics	68
20 (Pseudo)nauka stosowana. Wprowadzenie do analizy badań naukowych w medycynie	71
21 Nieprzeciętne wieki średnie. Jak bez kompleksów czytać literaturę średniowieczną?	75
22 Wprowadzenie do konstytucjonalizmu	79
23 Filozofia nieświadomości. Psychiatria, psychologia i psychoanaliza na przełomie XIX i XX wieku	82
24 Wprowadzenie do najważniejszych teorii krytycznych we współczesnej humanistyce	85
25 Czy świat bez paszportów to utopia? Migracje i migranci w Europie w XXI wieku	89
Harmonogram rekrutacji i wymagane dokumenty	92

Czym jest Wioska Olimpijska Collegium Invisible?

Wioska Olimpijska to wakacyjny obóz naukowy przeznaczony dla finalistów i laureatów licealnych olimpiad, organizowany od 2008 roku przez członków stowarzyszenia naukowego Collegium Invisible. Uczestnicy projektu biorą udział w dwóch warsztatach tematycznych, odbywających się codziennie przez sześć dni. Zajęcia te mają na celu zgłębianie wybranych aspektów danej dziedziny i wprowadzenie uczestników w podstawy warsztatu naukowego. Program naukowy wyjazdu uzupełniają wykłady gościnne zaproszonych profesorów i pracowników akademickich oraz wspólne poznawanie historii i kultury goszczącego Wioskę Krakowa.

Udział w Wiosce jest bezpłatny – wszystkim uczestnikom zapewnione zostanie wyżywienie, noclegi, materiały dydaktyczne i zwrot kosztów dojazdu.

Dlaczego warto wziąć udział w Wiosce?

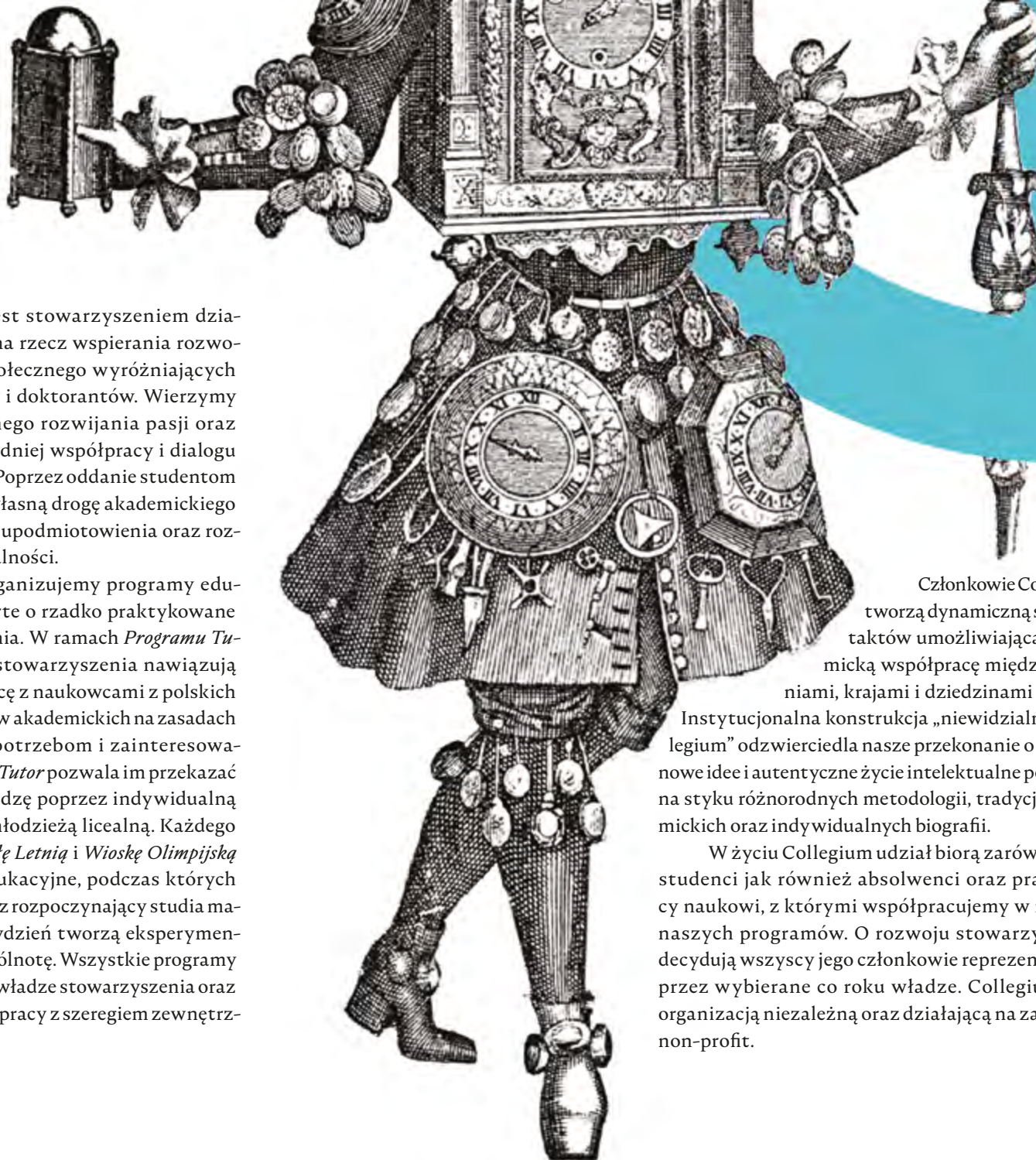
Obozy naukowe Collegium Invisible są wyjątkowe nie tylko ze względu na wiedzę i pasję młodych naukowców będących członkami naszego stowarzyszenia, ale również z powodu oryginalnej (i jednocześnie sprawdzonej) formuły naszej działalności. W naszych projektach, regularnie współorganizowanych z Krajowym Funduszem na rzecz Dzieci, do tej pory udział wzięło łącznie 258 studentów, 358 licealistów i dziesiątki wykładowców akademickich.

Udział w Wiosce Olimpijskiej jest wyróżnieniem – wielu z jej byłych uczestników obecnie osiąga sukcesy i rozpoczyna kariery w kręgach akademickich, medialnych, jak i biznesowych. Wioska to nie tylko okazja do skorzystania z bogatej oferty edukacyjnej, ale przede wszystkim szansa spędzenia tygodnia na dyskusjach w inspirującym gronie rówieśników. Ponadto, u progu Waszego wkroczenia w życie studenckie, członkowie Collegium Invisible z radością podzielą się zdobytym już doświadczeniem na swojej drodze akademickiej zarówno w kraju jak i na najlepszych uczelniach świata takich jak Oksford, Cambridge, UCL, Harvard, Princeton. Mamy nadzieję, że możliwość bezpośredniego kontaktu z najlepszymi studentami z całej Polski, jak i z uczelni zagranicznych, dla wielu z Was okaże się wyjątkowo cenne oraz zapoczątkuje w przyszłości.

Czym jest Collegium Invisibile?

Collegium Invisibile jest stowarzyszeniem działającym od 1995 roku na rzecz wspierania rozwoju intelektualnego i społecznego wyróżniających się polskich studentów i doktorantów. Wierzymy w wartość samodzielnego rozwijania pasji oraz kluczową rolę bezpośredniej współpracy i dialogu w procesie kształcenia. Poprzez oddanie studentom odpowiedzialności za własną drogę akademickiego rozwoju dążymy do ich upodmiotowienia oraz rozszerzenia ram ich działalności.

Każdego roku organizujemy programy edukacyjne i naukowe oparte o rzadko praktykowane w Polsce formy nauczania. W ramach *Programu Tutorialnego* członkowie stowarzyszenia nawiązują bezpośrednią współpracę z naukowcami z polskich i zagranicznych ośrodków akademickich na zasadach odpowiadających ich potrzebom i zainteresowaniom. Program *Pierwszy Tutor* pozwala im przekazać i rozwinąć zdobytą wiedzę poprzez indywidualną współpracę ze zdolną młodzieżą licealną. Każdego lata organizujemy *Szkołę Letnią* i *Wioskę Olimpijską* – intensywne obozy edukacyjne, podczas których doktoranci, studenci oraz rozpoczynający studia maturzyści przez ponad tydzień tworzą eksperymentalną intelektualną wspólnotę. Wszystkie programy koordynowane są przez władze stowarzyszenia oraz organizowane we współpracy z szeregiem zewnętrznych organizacji.

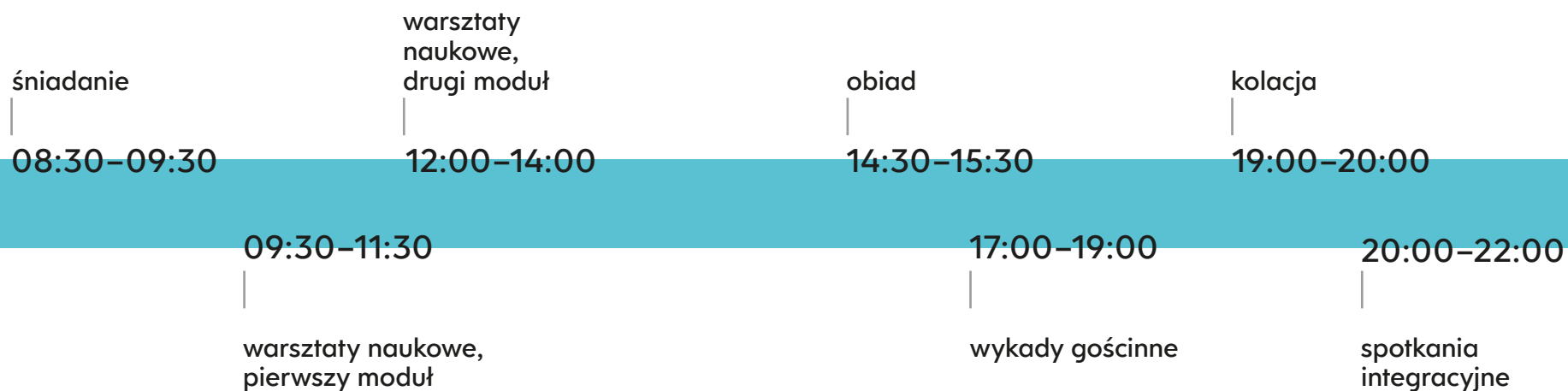
Członkowie Collegium tworzą dynamiczną sieć kontaktów umożliwiającą akademicką współpracę między uczelniami, krajami i dziedzinami wiedzy.

Instytucjonalna konstrukcja „niewidzialnego collegium” odzwierciedla nasze przekonanie o tym, że nowe idee i autentyczne życie intelektualne powstaje na styku różnorodnych metodologii, tradycji akademickich oraz indywidualnych biografii.

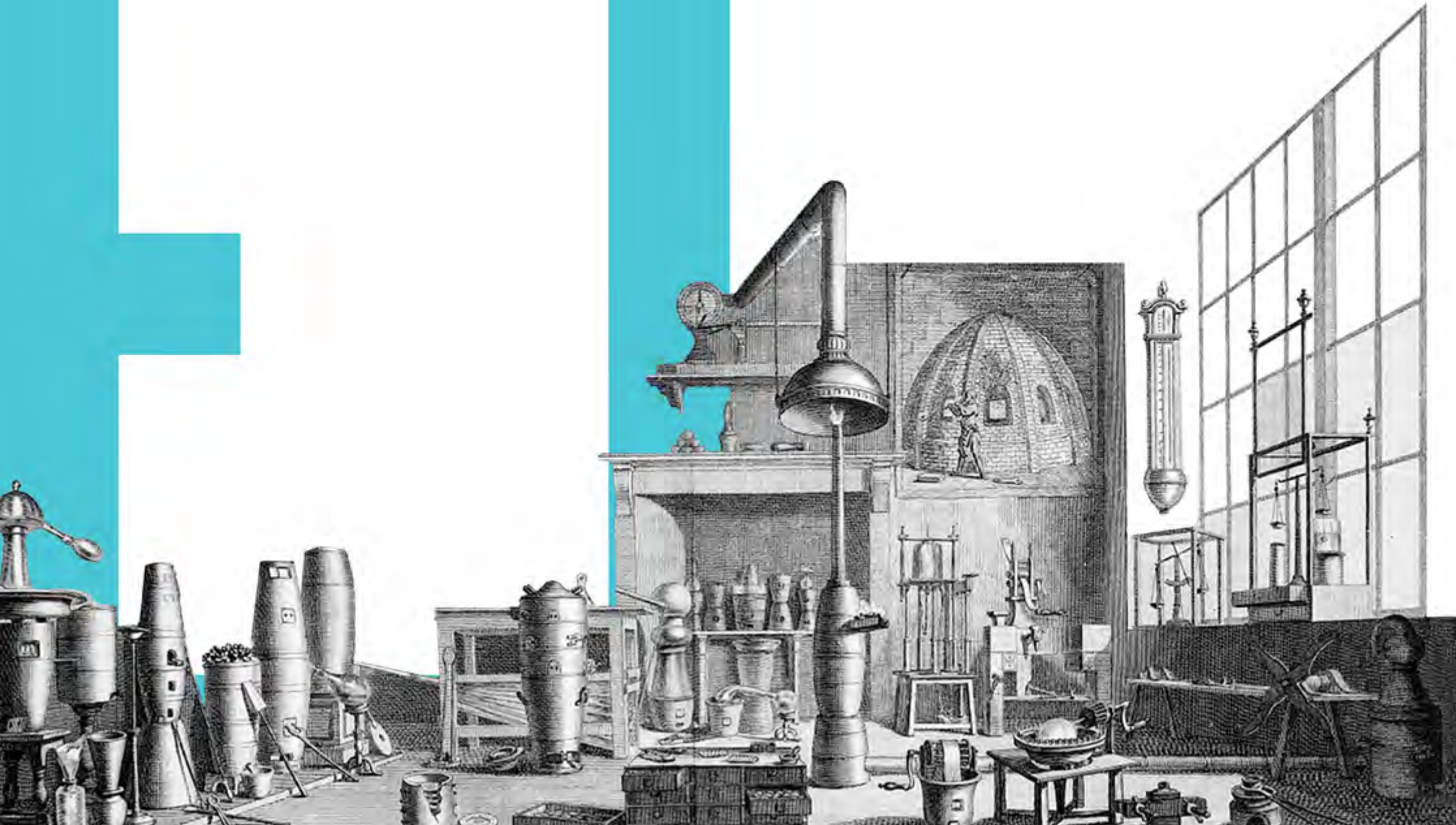
W życiu Collegium udział biorą zarówno jego studenci jak również absolwenci oraz pracownicy naukowcy, z którymi współpracujemy w ramach naszych programów. O rozwoju stowarzyszenia decydują wszyscy jego członkowie reprezentowani przez wybierane co roku władze. Collegium jest organizacją niezależną oraz działającą na zasadach non-profit.

Orientacyjny plan dnia na Wiosce Olimpijskiej

Poniższy plan ma jedynie charakter orientacyjny i może ulec zmianom. Dotyczy on jedynie dni, w które odbędą się warsztaty.

warsztaty

01

Językowy obraz prawa

BARTOSZ BISKUP

Co myślisz, gdy słyszysz *filozofia prawa*? Intuicje większości osób prowadzą w stronę związku między prawem a moralnością. Ta jedna z najważniejszych dawniej metod teoretycznej refleksji nad prawem współcześnie nie wzbudza już takich emocji. Podstawowe pytanie filozofii prawa od końca XX wieku to pytanie: czym jest prawo?, a nie jakie w jakiej relacji pozostaje ono ze sprawiedliwością. Taki sposób myślenia nie ma już charakteru wartościującego, a opisowy, zaś poszukiwana odpowiedź leży w naszych intuicjach i w języku. Prawo jest pewnego rodzaju artefaktem, a więc ludzkim wytworem, którego istnienie zależy od kolektywnej intencjonalności. Podstawowym założeniem tego podejścia jest przekonanie, że nasze intuicje oddajemy w ten sposób, w jaki mówimy o pewnych rzeczach – a więc w języku. Jeżeli chcemy wiedzieć, co znaczy prawo, musimy dokonać analizy pojęciowej, czyli zobaczyć, jak używamy tego pojęcia. Wszystko w ramach filozofii fotelewej.

1. PRELIMINARIA

- ☛ Co to jest „intuicja”?
- ☛ Eksperymentalne i fotelewe podejścia do filozofii.
- ☛ Wstęp do filozofii analitycznej i jej metod

Podejście antymetafizyczne
Analiza pojęciowa.

2. NURTUJĄCE PYTANIA (DWOJE ZAJĘĆ)

- ☛ Pytanie o moralność prawa (czy niemoralne prawo nie jest prawem)?
 - Konieczne i (nie)konieczne związki prawa i moralności
 - Tak zwane trudne przypadki w prawie
 - Obywatelskie (nie)posłuszeństwo
- ☛ Pytanie o normatywność prawa (dlaczego dajemy posłuch prawu)?
 - Koncepcje normatywności w etyce i prawie
 - Jaką racją do działania jest prawo?
 - Prawo w naszych głowach - kognitywistyczne badanie prawa
- ☛ Pytanie o obowiązywanie prawa (czym jest reguła prawna)?
 - Czym jest reguła prawna i jak różni się od innych reguł?
 - Jak powstało pierwsze prawo?

3. POZYTYWIZM PRAWNICZY (DWOJE ZAJĘĆ)

- ☛ Paradygmaty myślenia o prawie
- ☛ Deficyjny pozytywizm Austina i Benthama
- ☛ Prawo jako rozkaz
- ☛ Antydeficyjny pozytywizm Herberta Harta
 - Oksfordzka szkoła języka potocznego
 - Prawo jako związek reguł pierwotnych i wtórnych
- ☛ Analiza pojęciowa pojęcia prawa
 - Prawo jako konstrukt społeczny
 - Prawo jako artefakt

4. JĘZYK A PRAWO

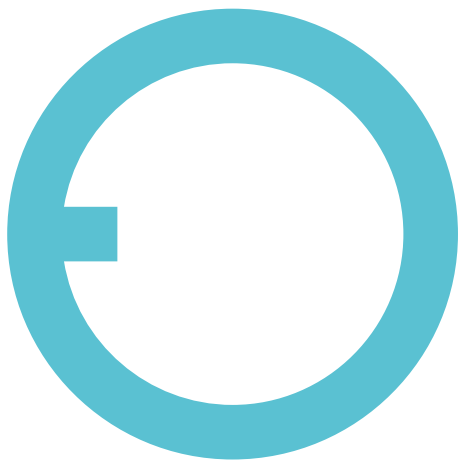
- ☛ Przepis prawny a norma prawna
 - ☛ Czy język jest jedynym medium prawa?
 - ☛ Dlaczego prawnicy zgadzają się ze sobą?
- Rola konwencji w prawie
- ☛ Czy złamanie konwencji jest bezprawne?
 - ☛ Konstytucyjne zmiany w Polsce i co to ma wspólnego z językiem

WYMAGANIA WSTĘPNE:

Zapoznanie się z lekturami (fragmentami książek i artykułów), które zostaną przesłane uczestnikom zajęć przed warsztatami.

BARTOSZ BISKUP

jest studentem filozofii w ramach MISH oraz prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół analitycznej filozofii prawa, feministycznej krytyki prawa oraz pragmatyki w filozofii języka. W Collegium jest od 2017 roku.

02 Dyskurs(y) feminizmu

BARTOSZ BISKUP

1. W POSZUKIWANIU ISTOTY KOBIECOŚCI

Manewrując pomiędzy konstruktywizmem (J. Butler) a esencjalizmem (francuskie feministki drugiej fali), porozmawiamy o (nie)możliwości definiowania „kobiecości”, zadając jednocześnie pytanie o sam sens rozróżnień na „kobiece” i „męskie”. Następnie wraz z Sylviane Agacinski przemyślimy postulowaną przez nią logikę międzypłciowej różnicy oraz płynącej z niej szansy i zagrożenia, by wreszcie dotrzeć do kwestii pozycji, jaką w namyśle nad płcią zajmuje sztuka.

2. W POSZUKIWANIU SOJUSZNICZEK – ANTYCZNE PATRONKI FEMINIZMU

Podczas zajęć skupimy się na tych figurach greckiej i rzymskiej tradycji mitologicznej, które stanowią symbole i inspiracje dla myśli feministycznej XX i XXI wieku: Filomeli, Arachne, Atenie i Mojrach. Analizując ich obecność w różnych tekstach kultury, spróbujemy odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób reinterpretacja mitów i archetypów zakorzenionych w naszej cywilizacji może uczyć krytycznego namysłu nad mechanizmami władzy i nabierać potencjału emancypacyjnego.

3. W POSZUKIWANIU JĘZYKA – CIAŁO, KTÓRE PISZE?

W tym miejscu oddamy głos cielesności, w której znaczna część myśli feministycznej upatruje źródła

alternatywnej, niesymbolicznej komunikacji. Wsłuchując się w mówiące kobiece ciała, postaramy się odkryć, co łączy Wenus z Willendorfu, wiktoriańską historyczkę i XX-wieczne neoawangardzistki. Na zakończenie nauczymy się strategii somatycznej lektury tekstu i podejmiemy próbę prześledzenia sposobów tekstualizacji cielesności.

4. ZMASKULINIZOWANE TEORIE PRAWA

Historycznie prawo było pisane przez mężczyzn i na korzyść mężczyzn. Również z zakresu praw człowieka wyłączono kobiety. Historia regulacji sfery publicznej to historia uprawnień i obowiązków tylko połowy ludzkości. Kiedy myślimy o filozoficznych koncepcjach państwa, wyobrażamy sobie umowę społeczną, która miała ujarzmić agresywne jednostki i przeprowadzić ludzkość ze stanu natury w społeczeństwo. Natura przedstawiona w takich narracjach odpowiadała „naturze” mężczyzn, walczących ze sobą o przetrwanie. Niniejsze zajęcia przedstawiają zarys feministycznej jurysprudencji, a podstawowym pytaniem, na które będziemy musieli odpowiedzieć, jest pytanie o różnice między kobietami a mężczyznami i jej ewentualne znaczenie.

5. FEMINISTYCZNA KRYTYKA PRAWA

W tej części omówimy feministyczne podejście do wybranych instytucji prawnych. Poddamy analizie feministyczne podejścia do pornografii, która ucisza i podporządkowuje kobiety, oraz do małżeństwa, które historycznie stanowiło narzędzie męskiej władzy. Stanowiska w tych sprawach nie są jednorodne. Część feministycznej krytyki uznaje każdą formę pornografii za rodzaj podporządkowywania kobiet i utrwalania niebezpiecznych wyobrażeń na temat

seksu, a głoszoną przez inną gałąź feministyczną pornografię za równie niebezpieczną. Podobnie jest w przypadku małżeństw, które praktycznie i symbolicznie pogarszają sytuacje kobiet i mniejszości seksualnych. Reformy prawne i zmiana społecznych wyobrażeń mogą być niewystarczające, stąd część teoretyczek głosi koncepcje państwa bez małżeństw. Współcześnie jednym z głośniejszych tematów jest zgoda afirmatywna. Obowiązek wyraźnej zgody przed każdym stosunkiem może być jedyną – choć według niektórych niemożliwą do realizacji – drogą reformy prawnego ujęcia gwałtu.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Zapoznanie się z lekturami (fragmentami książek i artykułów), które zostaną przesłane uczestnikom zajęć przed warsztatami.

BARTOSZ BISKUP

Jest studentem filozofii w ramach MISH oraz prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół analitycznej filozofii prawa, feministyczną krytyką prawa oraz pragmatyką w filozofii języka. W Collegium jest od 2017 roku.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

filozofia prawa, feministyczna jurysprudencja, filozofia języka, filozofia analityczna

03

Sztuka Rzymu

1590–1620

NATALIA BUKOWSKA

Na obrazie Rubensa i Jana Breughla, przedstawiającym alegorię wzroku, dzieła sztuki mieszają się z instrumentami naukowymi, antyk ze współczesnością, rzeczywiste z przedstawionym, a to, co naturalne z tym, co stworzone przez człowieka.

Obraz ten otwiera wiele wątków, obecnych w sztuce tworzonej w pierwszej połowie XVII wieku. Pokazuje, jak sztukę postrzegali współcześni artyści.

W ramach warsztatów spojrzymy na sztukę Rzymu pierwszych dekad XVII w. wychodząc od analizy wizualnej dzieł tworzonych w tym okresie. Sztuka Rzymu tego okresu była synonimem nowoczesności i promieniowała na cały świat. Do Rzymu przybywali artyści z całych Włoch i Europy, jak Rubens i Jan Brueghel, aby uczyć się od antycznych i współczesnych artystów oraz by zdobyć wsparcie wpływowych mecenasów. Ten niepowtarzalny konglomerat różnych wpływów i wielkich osobowości artystycznych, stworzył rozpoznawalny styl znany jako barok.

W ramach poszczególnych zajęć, przyjrzymy się bliżej wątkom, które powracają w sztuce tego okresu. W szerszej perspektywie warsztaty mają na celu zbudowanie umiejętności analizy wizualnej oraz krytycznej analizy tekstów źródłowych i literatury przedmiotu.

1. BAROK, KLASYCYZM I PITTURA DI DISSENSO

W ramach pierwszych zajęć zastanowimy się, co znaczy barok oraz z czym wiąże się używanie terminologii epok i nurtów oraz czy ta terminologia jest nam potrzebna.

2. MECENACI I MALARZE

Zastanowimy się nad strukturą społeczną mecenasów w Rzymie i wspieranych przez nich malarzy. Na przykładzie Caravaggia i Annibale Carracci zastanowimy się, które dzieła mogły znajdować się w prywatnym pałacu, a które w bazylice św. Piotra.

3. NAUKA

Zastanowimy się na fenomenem bliskich związków między sztuką i rewolucją naukową na przykładzie Akademii dei Lincei i patronów z nią związanych.

4. TEATR

Omówimy fenomen bliskich związków między teatrem a sztuką.

5. GRAFIKA

Zobaczymy Rzym przez pryzmat grafiki: od artystycznych rycin z *Speculum Romanae Magnificentiae* po tanie pamflety.

6. NISKIE I WYSOKIE

Zastanowimy się nad fenomenem umieszczania tego, co zwyczajne i pochodzące z ulicy w sztuce fundowanej przez wielkich patronów.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Lista lektur zostanie wysłana do uczestników przed rozpoczęciem zajęć. Na każde zajęcie trzeba będzie

przeczytać przynajmniej jeden tekst po angielsku. Znajomość historii sztuki nie jest konieczna.

NATALIA BUKOWSKA

Studiuje Print Culture and the Early Modern Arts na Courtauld Institute of Art w Londynie. Wcześniej ukończyła licencjat z historii sztuki w ramach Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim. Przez rok studiowała także na uniwersytecie Sapienza w Rzymie. Jest członkinią Collegium od 2017 roku. W zeszłym roku prowadziła zajęcia na Wiosce Olimpijskiej w Krakowie.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

historia sztuki

04 Wprowadzenie do językoznawstwa

MAKSYMILIAN DĄBKOWSKI

Zajęcia wprowadzą uczestników w świat lingwistyki. W ich trakcie różnorakie osiągnięcia teoretyczne, obejmujące fonologię, fonetykę, typologię, semantykę i pragmatykę, zostaną umotywowane danymi empirycznymi. Nacisk położony będzie na kluczowe dla dyscypliny pojęcie zgodności systematycznej i metodę porównawczą. Zasady ekonomii myślenia w lingwistyce o charakterze generalnym zademonstrowane będą poprzez konstrukcję teorii wyrażających i wyjaśniających zasady, których rodzimi użytkownicy języka stosują się całkowicie nieświadomie. Tematy poruszane na poszczególnych zajęciach mogą być dostosowane do zainteresowań uczestników.

1. WSTĘP I FONETYKA ARTYKULACYJNA

Czym zajmuje się lingwistyka: rozróżnienie między preskrytywizmem a deskrytywizmem. Jak zdefiniowany jest język: omówienie 13 cech zamysłu języka wg. Hocketta. Czym język nie jest: odróżnienie języka od pism, kodów i komunikacji zwierzęcej. Podstawy fonetyki artykulacyjnej: sylabiczność (spółgłoski a samogłoski), miejsca artykulacji, narządy artykulacji, dźwięczność, mechanizmy przepływu powietrza, dźwięki egzotyczne: mlaski, spółgłoski ingresywne, ejektywne.

2. FONOLOGIA

Teoria cech fonologicznych kontrastywnych umotywowana fonetycznie. Asymilacja, ubezdźwięcznienie, i inne procesy fonologiczne. Gry językowe (świńska łacina, łamańce językowe n.p. w języku jukatańskim, „expletive infixation”, zamiana cech kontrastywnych) demonstracją istnienia sylab i ich wewnętrznej struktury. Zapożyczenia i ich adaptacja: hawajskie, polskie i japońskie pożyczki z języka angielskiego.

3. LINGWISTYKA HISTORYCZNA

Metoda porównawcza i zgodność systematyczna jako kamień węgielny językoznawczej metodologii. Prawo Grimma, języki centum and satem. Czego możemy dowiedzieć się o kulturze, praojczyźnie (urheimat) i rozejściu się Proto-Indo-Europejczyków wnosząc z rekonstrukcji słów takich jak lox, wolf, birch, snow, wheel, słów na udomowione zwierzęta, członków rodziny, typy metali.

4. RÓŻNICE I PODOBIENSTWA MIĘDZY JĘZYKAMI

Rzut okiem na różnorodność językową: ewidencjalność (gramatyzacja źródła informacji), klasyfikatory numeryczne w języku japońskim i chińskim, klasyfikatory nominalne w językach rejonu Niziny Amazonki (np. w kofańskim), czasowniki serialne. Języki zagrożone, wpływ umierania języków na kulturę ich użytkowników i naukowe postrzeganie natury języka naturalnego jako okna na ludzkie zdolności poznawcze. Uniwersalne aspekty języka: zdrobnienia z i, zgrubienia z a, u, eksperyment kiki-bouba, wzorce typu tic-tac-toe, ikoniczna reduplikacja służąca wyrażeniu generalizacji, prototypizacji, liczby mnogiej, powtórzenia, intensyfikacji, ciągłości.

5. SEMANTYKA

Znaczenia poszczególnych słów (np. on, bachelor) jako obiekty teorii modeli. Teoria modeli w stylu Montague. Kwantyfikatory w językach naturalnych. Wprowadzenie do Negative Polarity Items. Moc semantyczna. „Downward entailment” a „upward entailment”.

6. PRAGMATYKA I SOCJOLINGWISTYKA

Pragmatyka Grice'a. Odwrócenie implikatury. Negative Polarity Items – rozwiązanie zagadki. Postrzeganie siebie, tożsamość, status społeczny. Eksperymenty Labova. System mowy grzecznościowej w języku japońskim i koreańskim.

WYMAGANIA WSTĘPNE: BRAK

MAKSYMILIAN DĄBKOWSKI

Urodzony w Łodzi, absolwent Armand Hammer United World College of the American West, obecnie licencjant czwartego roku lingwistyki i logiki na Uniwersytecie Browna w Providence, Rhode Island. Interesuje się składnią, semantyką formalną, filozofią języka, kognitywistyką rozwoju człowieka i językami Ameryki Południowej. Obecnie poświęca się badaniom nad językiem kofańskim z pogranicza Ekwadoru i Kolumbii. W ramach pracy licencjackiej zgłębia morfologię czasownika i fonologię kofańskiego akcentu wyrazowego. Po godzinach tłumaczy, co mu w ręce wpadnie, słucha hip-hopu przeplatane go węgierskim folk metalem, zgłębia religie Wschodu i nadrabia braki w znajomości psychologii.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

lingwistyka, logika

05

Komputerowe wspomaganie decyzji – jak wśród wielu możliwości wybrać tę najlepszą?

MARIUSZ DRABECKI

W ramach tych zajęć chciałbym pokazać w jaki sposób możemy wykorzystywać matematykę i informatykę do znajdowania optymalnych (najlepszych) decyzji przy danych obwarowaniach technicznych. Moim celem jest przekazanie wiedzy w sposób jak najbardziej przystępny oraz interaktywny. Dlatego właśnie cykl zajęć składać się będzie zarówno z wykładów, ćwiczeń, jak i laboratoriów. Poza przekazaniem teorii, pokażę Wam narzędzia, dzięki którym tę teorię możecie wykorzystać.

Poniżej znajdziecie szczegółowy plan pracy z rozbiciem na poszczególne zajęcia.

- Zapoznanie z formalizmem podejmowania decyzji – czym są decyzje, na co wpływają. Przedstawienie „modelu podejmowania decyzji” i występujących w nim komponentów. Pokazanie w jakim stopniu matematyka może przyjąć z pomocą decydentowi.

Wprowadzenie pojęć badań operacyjnych, optymalizacji matematycznej i zadania optymalizacyjnego. Wprowadzenie pojęć funkcji celu, ograniczeń,

zbioru dopuszczalnego oraz wypukłości problemu. Pokazanie uczestnikom różnych typów zadań optymalizacyjnych i metod ich rozwiązywania przez programowanie matematyczne – modele Programowania Liniowego, Programowania Liniowo-Całkowitoliczbowego, Programowania Nieliniowego (wykład).

- Praca nad modelowaniem zależności z wykorzystaniem zmiennych ciągłych i dyskretnych, w sposób wypukły, zrozumiały dla solwera. Przegląd podejść do rozwiązywania najczęstszych problemów modelowania matematycznego z wykorzystaniem prostych przykładów (wykład).

- Wspólna praca nad bardziej złożonym problemem, który może zostać rozwiązany z wykorzystaniem metod znanych z badań operacyjnych. Wspólne rozwiązanie zadania w środowisku „interfejs-solwer”, po wcześniejszym wprowadzeniu formalizmu języka (ćwiczenia).

- Praca w kilkusobowych zespołach nad zadaniami z zakresu wspomaganie decyzji. Koniecznym będzie zidentyfikowanie problemu, występujących w nim ograniczeń oraz wykorzystywanego wskaźnika jakości (funkcji celu/kosztu). Następnie, dla tak zidentyfikowanego zadania, koniecznym będzie wyprowadzenie modelu matematycznego. Tak stworzone zadanie optymalizacyjne będzie rozwiązane przy wykorzystaniu zaproponowanych narzędzi. Przez cały czas będę Was wspomagać, jak tylko umiem najlepiej (laboratorium)

- Bardzo krótkie prezentacje podejść do modelowania oraz otrzymanych wyników. W zależności od czasu, który nam zostanie – albo opowiem o możliwości rozszerzenia przedstawionych konceptów do wielu funkcji celu (optymalność w sensie Pare-

to), albo przeznaczymy pozostały czas na dyskusje (ćwiczenia).

➤ Przedstawienie przykładów „z życia wziętych”, które pokażą, że optymalizacja faktycznie ma sens. Mam tutaj na myśli głównie przykłady z elektroenergetyki, transportu (w tym wdrożenie IBMu dla American Airlines) oraz sektora finansowego. Podsumowanie i zakończenie zajęć (ćwiczenia).

WYMAGANIA WSTĘPNE

Warunkiem koniecznym i wystarczającym do wzięcia udziału w zajęciach jest zainteresowanie matematyką. Będziemy dotykać problemów szeroko rozumianej matematyki wyższej, a precyzując: matematyki stosowanej, ale to tylko i wyłącznie prowadzącego zmartwieniem jest, by wiedzę tę przekazać w sposób łatwy, przystępny i przede wszystkim zrozumiały. Na zajęciach będziemy wykorzystywać solver optymalizacyjny wraz z odpowiednim interfejsem kodowania zadań optymalizacyjnych (oba narzędzia z licencją typu Open Source) – dlatego najlepiej, by słuchacze przynieśli własne komputery z zainstalowanym oprogramowaniem, które zostanie przesłane miesiąc przed terminem zajęć.

MARIUSZ DRABECKI

Absolwent Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej na kierunku Automatyka i Robotyka, a obecnie doktorant na Wydziale Elektroniki i Technik Informatycznych PW w dziedzinie Informatyka. Główny obszar jego zainteresowań to matematyka stosowana w elektroenergetyce. Zajmuje się optymalizacją generacji i wszelkimi badaniami operacyjnymi w systemach elektroenergetycznych. Obecnie pracuje nad zagadnieniami zwiększania stabilności

napięciowej sieci elektroenergetycznych w problemie Unit Commitment. Od niedawna zgłębia także zagadnienia związane z wykorzystaniem sztucznej inteligencji w sieciach elektroenergetycznych. W trakcie studiów wyjechał na półroczne stypendium na Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne w Szwajcarii. Ukończył również Akademię Młodych Dyplomatów prowadzoną przez Europejską Akademię Dyplomacji.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

badania operacyjne, optymalizacja matematyczna i matematyka stosowana w elektroenergetyce

06

Nieporozumienia. Wprowadzenie do studiów nad mediami i komunikacją

MAGDALENA GÓRALSKA, ALEKSANDER PALIKOT

Komunikacja jest podstawą i źródłem kultury człowieka. Umiejętność przypisywania dźwiękom i symbolom złożonych znaczeń, a poprzez to przekazywania wiedzy, doprowadziła do dominacji homo sapiens nad innymi gatunkami, tworząc z czasem to, co nazywamy kulturą. Wraz ze wzrostem złożoności ludzkich społeczeństw i koniecznością obiektywizacji wiadomości uznawanych za istotne, stworzono szereg mediów – narzędzi mających ułatwić i wesprzeć naszą komunikację.

Pismo, papier, druk, prasa, telegram, telefon, radio, telewizja, komputer i w końcu Internet nie są jednak wyłącznie technologiami służącymi do przekazywania informacji. Wraz z powstaniem nowych mediów zmieniają się same warunki możliwości tego, co określamy jako wiedza, poznanie i doświadczenie. Media tworzą wokół siebie nowe dynamiki relacji społecznych, umożliwiając zaistnienie połączeń, które wcześniej nie miałyby racji bytu oraz determinując sprawczość aktorów społecznych.

Teoria i historia komunikacji są istotne również z punktu widzenia życia praktycznego. Znaczenia przekazywane za pomocą mediów ulegają zmianom na różnych etapach procesu komunikacji, a technologiczna i społeczna struktura poszczególnych systemów komunikowania przekształca nawet najbardziej intymne interakcje społeczne.

Podczas warsztatów skupimy się na sześciu zagadnieniach w historii komunikacji:

- Język, komunikacja, media
- Wiedza i poznanie
- Struktura społeczna
- Polityka
- Czas, pamiętanie, utrwalanie, materializowanie
- Tożsamość i jednostka

Próbując zrozumieć złożony wpływ środków komunikacji na społeczeństwo i kulturę człowieka będziemy czerpać zarówno z klasycznych jak i współczesnych dzieł teorii społecznej i filozofii oraz odwoływać się do szeregu epizodów historycznych i studiów przypadku. Podstawową warsztatów będą prace autorów takich jak Ferdinand de Saussure, Waler Ong, Jack Goody, Vilem Flusser, Max Horkheimer, Theodor Adorno, Jürgen Habermas, Micheal Foucault, Bruno Latour, Jean Baudrillard, Axel Bruns, Anthony Giddens, Manuel Castells, Peter Burke czy Pierre Bourdieu.

ALEKSANDER PALIKOT

Badacz społeczny, historyk idei, dziennikarz. Doktorant w European University Institute we Florencji. Absolwent filozofii, historii i socjologii na Uniwersytecie Jagiellońskim, Edynburskim oraz Oksfordzkim. Jego zainteresowania badawcze organizują się wokół problemów socjologii wiedzy

i religii, historii komunikacji oraz filozofii podmiotowości. Pracuje jako dziennikarz, zajmuje się również reportażem oraz działa w organizacjach pozarządowych.

MAGDALENA GÓRALSKA

Antropolożka społeczna, absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Oksfordzkiego, oraz badaczka na Wydziale Management in Networked and Digital Societies w Akademii Leona Koźmińskiego, oraz w Oxford Internet Institute. Specjalizuje się w zagadnieniach kultury cyfrowej i antropologii wiedzy. Bada komunikację w Internecie, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki dezinformacji w zakresie polityki, zdrowia i żywienia. Pozostałe jej zainteresowania badawcze dotyczą kwestii tożsamości, neokolonializmu, post-socjalizmu, oraz krytycznej analizy dyskursów. Poza swoją pracą akademicką, aktywnie działa jako badaczka w sektorach prywatnym i pozarządowym.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

socjologia wiedzy, historia komunikacji, digital anthropology

07

U siebie, znaczy z kim i gdzie? Powojenne przemiany demograficzne i terytorialne Polski w tekstach kultury

OLGA GROCHOWSKA

Podczas warsztatów przyjrzymy się narracjom kulturowym dotyczącym zmian demograficznych i terytorialnych, które miały miejsce w Polsce w następstwie drugiej wojny światowej. Skupimy się zarówno na przesunięciu granic kraju na zachód i związanych z nim bezprecedensowych transferach ludności, jak i na przemianach etnicznych wewnątrz polskiego społeczeństwa, zwłaszcza w kontekście zagłady polskich Żydów. Korzystając z różnorodnych tekstów kultury, będziemy odwoływać się do doświadczeń grup dotkniętych poczuciem wykorzenia i utraty – niezależnie od tego, po której stronie granicy znalazły się po 1945 roku.

Podczas zajęć poddamy analizie literaturę osadniczą pisaną w tużpowojennej Polsce i przyjrzymy się zabiegom, jakie twórcy komunistyczni stosowali, aby scalić z resztą kraju ziemie przejęte od Niemiec. Jakiej odpowiedzi udzielali na pytanie o to, jak „być u siebie”, mieszkając w domu pełnym śladów po usuniętych przemocą poprzednich mieszkańców?

Na przykładzie prozy dwóch gdańszczan, Güntera Grassa i Stefana Chwina, prześledzimy, w jaki sposób niemiecki Danzig przeobrażał się w polski Gdańsk, oraz zastanowimy się nad ideą miasta-palimpsestu. Porównując spojrzenia na polsko-niemieckie pogranicze z obu stron Odry, poszukamy symetrii pomiędzy doświadczeniami Polaków przesiedlonych z terenów II Rzeczypospolitej na terytorium PRL i Niemców zmuszonych do opuszczenia swoich domów w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Sięgnijmy również po teksty dotyczące rozpadu społeczności żydowskich i wyrwy, jaka została po nich w polskim krajobrazie kulturowym i społecznym. W odniesieniu do poezji Zuzanny Ginczanki i twórczości Hanny Krall spróbujemy zrozumieć, jakim domem była wieloetniczna i wielokulturowa Polska, a także przyrzeć się powojennej trajektorii pamięci o polsko-żydowskim sąsiedztwie.

Całość zajęć zostanie ujęta w teoretyczne ramy zaczerpnięte z literaturoznawstwa, studiów nad pamięcią oraz geografii kulturowej. Będziemy odwoływać się do sprawczego i światotwórczego potencjału literatury, na który wskazuje Elżbieta Rybicka w pojęciu „geopoetyka”, oraz do koncepcji post-pamięci sformułowanej przez Marianne Hirsch. Wspólnie zastanowimy się nad wielością narracji o przeszłości i opowieściami, pośród których funkcjonujemy. Chęć do dyskusji i otwartość na nowe perspektywy mile widziana!

WYMAGANIA WSTĘPNE

Uczestnicy będą poproszeni o zapoznanie się z fragmentami poniższych tekstów i filmów:

Magdalena Grzebałkowska, *1945. Wojna i pokój* (2015)

Eugeniusz Pauksza, *Trud ziemi nowej* (1948)

Günter Grass, *Blaszany bębenek* (1959)

Blaszany bębenek, reż. Volker Schlöndorff (1995)

Stefan Chwin, *Hanemann* (1995)

Olga Tokarczuk, *Dom dzienny, dom nocny* (1998)

Zuzanna Ginczanka, *Łowy, Maj 1939, Non omnis moriar* (wiersze)

Fugitive Pieces, reż. Jeremy Podeswa (2007)

Hanna Krall, *Biała Maria* (2011)

OLGA GROCHOWSKA

Absolwentka komparatystyki i geografii na Uniwersytecie w St Andrews, obecnie związana z Wydziałem Języków Nowożytnych i Średniowiecznych Uniwersytetu w Cambridge. Interesują ją narracje post-pamięciowe, metafikcja oraz związki między przestrzenią i literaturą, którym to kwestiom poświęciła swoją pracę licencjacką i magisterską. Bada współczesną literaturę polską.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

literatura porównawcza, geografia kulturowa

Jak prawo chroni zabytki

KRZYSZTOF GRZEGORCZYK

Kraków to doskonałe miejsce, by zajmować się zabytkami. Zapraszam do przyjrzenia się prawnym aspektom ich ochrony. Temat ten czasami budzi emocje opinii publicznej (czy zburzyć Pałac Kultury?) lub pojedynczych osób (czyich zgód potrzeba do wyremontowania zabytkowego domu?). Warto poznać go bliżej.

Zajęcia zaciekawiają zarówno osoby interesujące się historią i historią sztuki (warunki zachowywania i udostępniania zabytków stanowią jeden z kluczowych kontekstów pracy w tych dziedzinach), jak i te chcące zapoznać się bliżej z mechanizmami funkcjonowania prawa, którym uważnie przyjrzymy się na przykładzie ochrony zabytków.

1. CO CHRONIĆ? DLACZEGO CHRONIĆ?

Pierwsze spotkanie posłuży uporządkowaniu podstawowych pojęć (zabytek, dzieło sztuki, dobro kultury itd.) i zapoznaniu się pokrótce z historią ochrony zabytków. Omówimy fragmenty m.in. polemik z XIX i XX w., Karty Ateńskiej z 1931 r., Karty Weneckiej z 1964 r. Pospieramy się o to, czy i co należy chronić prawnie jako zabytek.

2. CZY WŁASNOŚĆ MA GRANICE?

Drugie spotkanie wprowadzające poświęcone będzie własności. Czym różni się od posiadania? Jak ją nabyć?

Co może właściciel, a czego mu nie wolno i dlaczego? Czy są rzeczy niesprzedawalne? Rozwińmy wspólnie kilkanaście przypadków i pewnie znów się trochę pokłócimy.

3. MOC I NIEMOC KONSERWATORA

Poznawszy wartości związane z prawem własności i z ochroną zabytków – spróbujemy połączyć jedno z drugim. Zajmiemy się pytaniem, czym jest rejestr zabytków, jakie korzyści i jakie ryzyka dla właściciela niesie ze sobą wpis obiektu do rejestru, co właściciel może zrobić wbrew konserwatorowi, a co konserwator wbrew właścicielowi.

4. CZY MUZEUM MOŻE ZAKAZAĆ MI FOTOGRAFOWANIA?

Pełne zabytków są muzea. Ale czy wszystkie eksponaty to zabytki? Kto jest ich właścicielem? I jakie konsekwencje dla tych obiektów wynikają z obowiązujących muzeów i w muzeach przepisów? Omówimy m.in. żywo niedawno dyskutowany wśród polskich prawników temat, czy muzeum może zakazać zwiedzającym robienia zdjęć eksponatów.

5. WYWŁASZCZENIE, NACJONALIZACJA, REPRYWATYZACJA

Reprywatyzacja to temat kontrowersyjny, zabarwiony politycznie, skomplikowany – a przy tym związany bardzo często z obiektami zabytkowymi. Podczas piątego spotkania przyjrzymy się szczegółowo prawnym podstawom reprywatyzacji. Ale żeby było to możliwe, zapoznamy się najpierw z nacjonalizacją. I zastanowimy się, czym różni się ona od wywłaszczenia.

6. JAK TO DZIAŁA W PRAKTYCE?

Na zakończenie zajęć postaramy się zweryfikować, jak poznana właśnie teoria ma się do rzeczywistości. W tym celu odwiedzimy małopolski Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie i porozmawiamy z jego pracownikami o tym, czego na temat ochrony zabytków nie da się wyczytać z ustaw ani książek.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Przed rozpoczęciem obozu roześlę z odpowiednim wyprzedzeniem teksty do przeczytania na pierwsze spotkanie (będą dotyczyły teorii i historii ochrony zabytków; akty prawne przeczytamy wspólnie). Poproszę też o wybór obiektu z okolic miejsca zamieszkania, który postaramy się omówić w trakcie zajęć.

KRZYSZTOF GRZEGORCZYK

Student IV roku historii sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim (w ramach MISH), w 2018 r. skończył też prawo na tej samej uczelni, w roku 2017/18 przebywał na wymianie na Uniwersytecie w Heidelbergu. Interesuje się przede wszystkim prawem cywilnym (zwłaszcza spadkowym i rzeczowym), prawną ochroną dóbr kultury, komparatystyką prawniczą, historią sztuki późnośredniowiecznej i nowożytnej (szczególnie XVIII w.). W Collegium Invisibile od 2015 roku, realizuje tutorial z zakresu prawa spadkowego. Jest byłym stypendystą, a obecnie tutorem Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci. Lubi muzykę klasyczną, język niemiecki i wycieczki górskie.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

prawo, historia sztuki

09

Wizje integracji europejskiej

MICHAŁ GULCZYŃSKI

W ostatnich latach w debacie publicznej zdecydowanie dominowała narracja o „Europie w kryzysie”, a proeuropejscy politycy obawiają się rosnących w siłę ugrupowań eurosceptycznych. Z jednej strony pojawiają się wizje „Europy narodów”, głoszone przez Marine Le Pen, Matteo Salvini czy Viktora Orbána. Z drugiej – Emmanuel Macron przedstawił entuzjastyczne propozycje dalszej integracji europejskiej. Wciąż aktywni są europejscy federaliści, a prof. Ulrike Guérot promuje swoją wizję Unii jako republiki. Z kolei Komisja Europejska przedstawiła „Pięć scenariuszy dla UE po Brexicie” sięgających od „nic poza jednolitym rynkiem” do „robić wspólnie znacznie więcej”.

Proponowane zajęcia mają wyposażyć uczestników w niezbędną wiedzę i narzędzia do krytycznej analizy politycznych dyskusji i narracji dotyczących Unii Europejskiej.

1. PRZEDUNIJNE KONCEPCJE INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Choć Unia Europejska powstała dopiero w 1993 roku, a jej początki sięgają traktatu paryskiego z 1951 roku, idee integracji europejskich państw i narodów pojawiały się znacznie wcześniej. Inspirowały one późniejszych Ojców Założycieli i do dziś rezonują wśród liderów i myślicieli. Przyjrzymy się manifestom od

Konstytucji dla Europy Wojciecha Jastrzębowskiiego z 1831 roku przez międzywojenną „Pan-Europę” Coudenhove-Kalergiego i drugowojenny manifest z Ventotene po rezolucje Kongresu Haskiego z 1948 roku.

2. HISTORIA INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Na drugim spotkaniu przyjrzymy się etapom integracji europejskiej – od Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali po Unię Europejską. Zastanowimy się, w jaki sposób kształtowały się kolejne zmiany, analizując m.in. wystąpienia Margaret Thatcher i Jacques’a Delorsa z lat 1988-89.

3. INSTYTUCJE EUROPEJSKIE I ICH KOMPETENCJE.

Żeby dyskutować o tym, jak zmieniać Unię Europejską, musimy wiedzieć jaka obecnie jest. Podczas warsztatów zapoznamy się z instytucjami europejskimi i ich kompetencjami. Sprawdzimy, które z zarzutów kierowanych pod adresem „Brukseli” mogą być uzasadnione, a jakie niesłusznie nie są stawiane.

4. CZY UNIA EUROPEJSKA JEST FEDERACJĄ?

Podczas czwartego spotkania zapoznamy się z definicjami federacji i rozważymy, które z cech federacji Unia Europejska już posiada. Zastanowimy się, z których kompetencji Unia mogłaby zrezygnować i jakie dodatkowe uprawnienia państwa członkowskie powinny jej przyznać.

5. WSPÓŁCZESNE WIZJE INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Na piątym warsztatach zajmiemy się współczesnymi manifestami politycznymi europejskich polityków i instytucji. Z jednej strony – propozycje Emmanuela Macrona z przemówienia na Sorbonie

w 2017 roku i artykułu opublikowanego w najważniejszych europejskich gazetach w marcu br. Z drugiej – wystąpienia Marine Le Pen, Victora Orbána czy Matteo Salviniego.

6. POLSKIE WIZJE EUROPY

Podczas ostatniego spotkania przeanalizujemy programy polskich partii politycznych pod kątem ich stosunku do Unii Europejskiej. Będzie to okazja do dyskusji na temat ich realności i umiejscowienia w międzynarodowych nurtach.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Nie ma wymagań wstępnych. Uczestnicy powinni zapoznać się z serią krótkich tekstów przesłanych na miesiąc przed obozem. Znajdą się wśród nich przede wszystkim Konstytucja dla Europy Wojciecha Jastrzębowskiiego (1831), przemówienia Margaret Thatcher i Jacques’a Delorsa w Brugii (1988 i 1989), Emanuela Macrona na Sorbonie (2017) oraz fragmenty programów polskich partii politycznych.

MICHAŁ GULCZYŃSKI

Ukończył ekonomię międzynarodową i iberystkę w ramach MISH na Uniwersytecie Warszawskim, studia wschodnioeuropejskie na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie oraz interdyscyplinarne studia europejskie w Kolegium Europejskim w Natolinie. Spędził po semestrze w Santiago de Chile, Bogocie, Barcelonie, Padwie i Moskwie. Odbił praktyki w Ambasadach RP przy Stolicy Apostolskiej, w Chile, Bogocie i Meksyku, instytucjach badawczych DELab i GRAPE na Uniwersytecie Warszawskim oraz w Dyrekcji Generalnej Handlu w Komisji Europejskiej. Laureat Olimpiady Artystycznej w sekcji historii

muzyki i niepraktykujący zawodowy akordeonista. W 2012 r. zdobył młodzieżowe mistrzostwo świata w brydżu sportowym. Zainicjował i prowadzi stronę iberreamerika.com oraz „Forum Szkół Polskich. Poznań – Europa”.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

ekonomia międzynarodowa, rozwój regionalny, polityki Unii Europejskiej

10 Estetyka w obliczu awangardy

AGATA IŻYKOWSKA-USZCZYK

W trakcie zajęć przyjrzymy się najważniejszym koncepcjom awangardowym początku XX wieku. Zapoznamy się z pismami teoretycznymi polskich jak i światowych awangardystów. Prześledzimy kontekst kulturowy zmian, jakie zaszły w światowej estetyce od początku XX wieku. Rozpatrując estetykę jako zjawisko ułożone w gęstej sieci znaczeń, dowiemy się jakie zależności zachodziły między niemieckim ekspresjonizmem a suprematyzmem Kazimierza Malewicza.

Każde z zajęć będzie poświęcone innemu kierunkowi w sztuce, który pojawił się na scenie artystycznej u progu ubiegłego stulecia. Pierwsze zajęcia skupione będą wokół ogólnego kontekstu kulturowego początku XX wieku - poszukamy odpowiedzi na rodzący się ówczesnie kryzys kultury, dowiemy się, jak Ludzkie Zoo inspirowało malarzy.

Kolejne zajęcia poświęcone będą barwnej grupie niemieckich ekspresjonistów, oglądając obrazy i czytając fragmenty Almanachów dowiemy się jaką nową jakość estetyczną proponowali twórcy. Zapoznając się z pismami teoretycznymi Wasiliego Kandinskiego dowiemy się, dlaczego synestezja była tak istotnym zjawiskiem w rozwoju awangardy. Teksty te będą punktem wyjścia do kolejnych zajęć, a trakcie których posiłkując się dotychczasową wie-

dążą sprawdzimy na sobie funkcjonalność koncepcji Kandinskiego oraz Henry'ego Mattise'a.

Czwarte zajęcia zaprowadzą nas w świat fizyki kwantowej i geometrii, dowiemy się jak osiągnięcia w dziedzinie nauki ukształtowały estetykę kubizmu. W trakcie piątych zajęć zastanowimy się nad znaczeniem estetyki kinetycznej w odczytywaniu działań futurystów. Jako punkt wyjścia posłużą nam manifesty Filippo Marinettiego, będzie to również odpowiedni kontekst do rozważań nad zmianami jakie zaszły w kompozycji widowisk teatralnych. Poszukamy odpowiedzi jak dynamiczny futuryzm wpłynął na rosyjski teatr.

Ostatnie zajęcia będą kluczowały wokół zbioru pytań, które zadaliśmy sobie dotychczas odnośnie kondycji awangardowej estetyki. Przyglądając się różnym obliczom abstrakcji odpowiemy na pytanie jak omówione kierunki zmieniły oblicze estetyki.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Schreyer Lothar, *Nowy człowiek [w:] Ekspresjonizm w teatrze niemieckim*, Gdańsk 2009, s.25-31

Kireńczuk Tomasz, *Od sztuki w działaniu do działania w sztuce*, Kraków 2008, s.35-45; 274-280,

Benjamin Walter, *Dzieło w dobie reprodukcji technicznej [w:] Twórca jako wytwórca*, Warszawa 2011, s.23-51.

Manifest futurystyczny F. Marinettiego

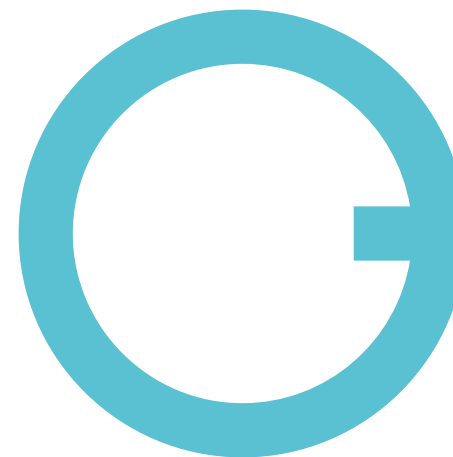
AGATA IŻKOWSKA-USZCZYK

Doktorantka nauk o kulturze na Uniwersytecie Wrocławskim. Naukowo zajmuje się badaniem metamodernistycznej estetyki w polskiej sztuce współczesnej. Współzałożycielka fundacji Płynne Muzeum, która w 2016 roku otrzymała grant z programu Bar-

dzo Młoda Kultura na realizację działań edukacyjnych. Pracuje jako asystent muzealny w Pawilonie Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej. Jest członkiem Collegium Invisibile od 2016 roku.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

kulturoznawstwo, sztuki wizualne

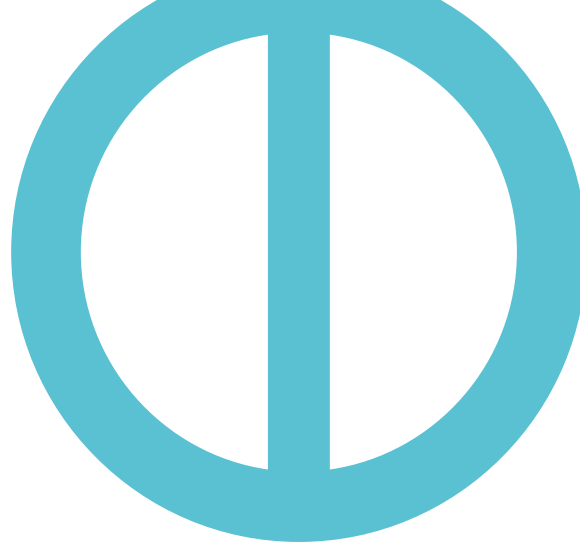
11

Czemu nowotwór jest ciągle sprytniejszy od nas? Czy możemy na warsztatach stworzyć idealny lek na raka?

JĘDRZEJ JAWORSKI

Nowotwory są obecnie X największym zabójcą na świecie, podczas gdy częstość ich występowania ciągle rośnie; dlatego badania nad rakiem są najszybciej rozwijającą się dziedziną nauki. Dzięki nim, systematycznie poznajemy fascynujące mechanizmy pozwalające nowotworom wygrywać zabawę w „kotka i myszkę” z człowiekiem, zaopatrzoną w szereg mechanizmów komórkowych, układ odpornościowy, a także najnowsze osiągnięcia medycyny. W trakcie zajęć postaramy się zrozumieć i przeanalizować mechanizmy i przyczyny powstawania nowotworu, a także czynników niezbędnych do jego przetrwania. Wspólnie zaprojektujemy idealny nowotwór i sprawdzimy, ile z naszych pomysłów zostało skopiowanych przez raki. Zajęcia będą podzielone na trzy główne części:

- Zdefiniowanie raka – w szczególności dyskusja na temat, co jest rakiem i czym zmiana rakowa różni się od zdrowej tkanki oraz embrionu

- Próba zaprojektowania idealnej zmiany nowotworowej – nieograniczeni przez nadmiar wiedzy książkowej i aksjomatów, które niekoniecznie muszą być prawdziwe, spróbujemy być możliwie najbardziej kreatywni i wykorzystać różne pomysły aby pomóc rakowi przetrwać w organizmie

- Znając przepis na idealny nowotwór, postaramy się zrozumieć, czemu mimo ogromnych wysiłków, ciągle nie mamy przepisu na lek na raka. Przedyskutujemy też najnowsze strategie leczenia i zastanowimy się, czy uniwersalny lek na raka jest możliwy.

Zajęcia będą się opierały na burzy mózgów i próbie logicznego odgadnięcia przyczyn powstawania nowotworu. Oczekuję, że najwięcej czasu przeznaczymy na terapię nowotworowe (jednak możemy spędzić znacznie więcej zajęć na próbie zrozumienia funkcjonowania raka, jeśli będzie taka potrzeba). Dokładny przebieg zajęć będzie zależał przede wszystkim od zainteresowań i pomysłów uczestników – oczekuję, że studenci na zajęciach będą pochodzili z różnych środowisk i zaprezentują gamę pomysłów: wraz ze wzrastającą wiedzą, rozwój nowotworu coraz bardziej przypomina ewolucję, przez co niesamowicie wiele dziedzin biologii (oraz innych nauk) ma zastosowanie w badaniu złożoności raka. Mam nadzieję, że dzięki ciągłej burzy mózgów stymulowanej moimi prezentacjami, ale przede wszystkim – ciekawością i krótkimi prezentacjami najciekawszych badań naukowych przygotowanych przez uczestników – dojdziemy do ciekawych i unikatowych wniosków oraz stworzymy poster, będący podsumowaniem naszych dyskusji dla innych uczestników.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Postaram się aby zajęcia były jak najbardziej przystępne dla wszystkich zainteresowanych szeroko rozumianą biologią. Przed obozem wyślę zestaw najciekawszych artykułów popularnonaukowych, z których każdy będzie mógł przeczytać dowolne pozycje. Każdy uczestnik zajęć będzie miał też za zadanie przeanalizować i przedstawić krótką prezentacją na temat ciekawego artykułu naukowego – bardzo chętnie pomogę przed i w trakcie obozu.

JĘDRZEJ JAWORSKI

Student III roku medycyny na Uniwersytecie Oksfordzkim. Jako pasjonat biologii molekularnej i genetyki prowadził badania nad replikacją DNA zachodzącą tuż przed podziałem komórki, obserwowaną głównie w komórkach rakowych. Zainteresowanie rakiem poszerzał studiując metody wczesnego wykrywania nowotworów z krwi na podstawie ctDNA, o czym napisał pracę licencjacką. Jest prezydentem St Hugh's Medical Society oraz członkiem komitetu Oxford University Polish Society. W ramach wolontariatu jest również zaangażowany w Institute for Indian Mother and Child, dla którego pracował w Bengalu Zachodnim oraz organizował wykłady w Oksfordzie. W wolnym czasie prowadzi drużynę siatkarską St Hughs Volleyball Club oraz jest kapitanem drużyny piłkarskiej Stowarzyszenia Polaków na Uniwersytecie Oksfordzkim.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

biologia molekularna, medycyna, genetyka

12

Jak założyć Państwo? Nie tylko filozoficzne fundamenty współczesnej demokracji

PAWEŁ KARPIŃSKI

Obecnie światową dominantą ustrojową jest demokracja, czyli ustrój umożliwiający wszystkim obywatelom udział w rządzeniu państwem i decydowaniu o jego losach. Co jednak jest istotową składową systemu i społeczeństwa demokratycznego, a co tylko jej mało istotnym dodatkiem? Niniejsze warsztaty poświęcone zostaną odpowiedzi na to pytanie na podstawie analizy dzieł nowożytnych i współczesnych filozofów politycznych. Lektura tekstów źródłowych posłuży zrekonstruowaniu fundamentów ideowych współczesnej demokracji oraz jej mechanizmów strukturalnych, gospodarczych i pedagogicznych. Zajęcia nastawione będą na warsztatową analizę wybranych problemów, a ich celem będzie zastosowanie omawianych zagadnień do wspólnego opracowania przez uczestników warsztatów własnej koncepcji państwa.

OMAWIANE ZAGADNIENIA

1. FUNDAMENT ANTROPOLOGICZNY

Jak wybrane koncepcje antropologiczne wpływają na powiązane z nimi idee polityczne. Przytoczone

historyczne koncepcje natury ludzkiej, stanów natury i liczne próby zdefiniowania człowieka posłużyć mają zobrazowaniu konieczności określenia cech człowieka jako jednostki i gatunku przed przystąpieniem do opracowania koncepcji politycznych. Skonstruujemy własny fundament.

2. UMOWA SPOŁECZNA I TRÓJPODZIAŁ WŁADZY A PODSTAWOWE NARZĘDZIA SYSTEMU DEMOKRATYCZNEGO

Omówione zostaną historyczne koncepcje umowy społecznej, w szczególności T. Hobbesa i J. J. Rousseau. Szczególną uwagę poświęcimy aspektom wprowadzania zmian i zrywaniu umowy. Analiza ta stanowić będzie tło dla rozważań nad koncepcją trójpodziału władzy i zastanowimy się nad alternatywnym podziałem władz.

3. REPREZENTACJONIZM

Zajęcia poświęcone pytaniu o możliwość realizacji postulatów systemu demokratycznego przez rządy reprezentacji. Rozważone zostaną zarówno argumenty pragmatyczne, jak i ideowe przemawiające za i przeciw stosowaniu reprezentacjonizmu jako narzędzia systemu demokratycznego. Przytoczone teksty i omawiane zagadnienia dostarczyć mają odpowiedzi na pytania, czy rządy specjalistów są sprzeczne z ideą demokracji i czy prawdziwa demokracja może być tylko bezpośrednia.

4. DEMOKRACJA A WOLNY RYNEK

Podczas tych zajęć omówimy podstawowe zagadnienia ekonomii i koncepcji socjoekonomicznych w tym: klasyczny model obiegu gospodarczego oraz założenia koncepcji socjalizmu i libertarianizmu.

Szczególną uwagę poświęcimy koncepcji sprawiedliwości społecznej J. Rawlsa. Celem będzie wskazanie racji za i przeciw rozwiązaniom socjalnym i wolnorynkowym.

5. NAUKA I WIEDZA W SŁUŻBIE DEMOKRACJI

Omówimy związek między edukacją a skutecznym działaniem państwa. Tło stanowić będą badania i postulaty współczesnych filozofów i pedagogów oraz historyczne koncepcje edukacji suwerena. Celem spotkania będzie odpowiedzenie czy obecny system edukacji służyć jako skuteczne narzędzie kształtowania obywateli i próba konstrukcji curriculum edukacyjnego dla obywatela.

6. ZWROT KU AUTORYTARYZMOWI I PODSUMOWANIE

Zajęcia stanowić będą próbę odpowiedzenia na pytanie, czy system demokratyczny odpowiada na potrzeby obywateli. Omówimy możliwe zagrożenia dla demokracji oraz historyczne i współczesne zwroty ku rządowi autorytarnym w oparciu o współczesne teksty filozoficzno-polityczne. Zsyntetyzujemy wcześniejsze rozważania i spróbujemy stworzyć własną, spójną koncepcję państwa.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Wcześniejsza znajomość historii filozofii politycznej nie jest niezbędna, choć z pewnością będzie pomocna. Zalecana znajomość podstawowych pojęć takich jak: demokracja, dyktatura, tyrania, oligarchia, umowa społeczna, trójpodział władzy, gospodarka rynkowa. Zorientowanie w nowożytnej historii i współczesnej sytuacji politycznej w Polsce i na świecie również ułatwi aktywne uczestnictwo w warsztatach.

PAWEŁ KARPIŃSKI

Student IV roku filozofii na Uniwersytecie Jagiellońskim i absolwent trzech lat studiów finansów i rachunkowości na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Zajmuje się historią filozofii politycznej, a w szczególności zagadnieniem edukacji politycznej. Obecnie poświęca się badaniu zagadnienia edukacji obywatelskiej społeczeństw demokratycznych z perspektywy filozoficznej i pedagogicznej. Nie lubi specjalistycznego języka. Idealista o charakterze praworządnym-neutralnym. W wolnych chwilach gra w gry towarzyskie i strategiczne.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

filozofia polityczna, antropologia, etyka, pedagogika i filozofia edukacji, ekonomia

13

W galaktyce Gutenberga: jak zrozumieć dawne książki

WOJCIECH KORDYZON

Warsztaty będą poświęcone historii książki w epoce wczesnonowożytnej. Naszym celem będzie zrozumienie kodów, jakimi posługiwali się jej wytwórcy. Książka jako przedmiot (a ten materialny aspekt artefaktów, nad którymi się zastanowimy, będzie dla nas ważny) zrewolucjonizowała historię kultury i mediów gdzieś na przełomie XV i XVI wieku. Chciałbym zaproponować zajęcia, które pozwolą wypracować sobie metody i kwestionariusze badawcze przydatne w konfrontacji z książką jako obiektem z dalekiej przeszłości. Przyjrzymy się temu, jak zrobiona jest książka – jako artefakt, medium, powielenie zapisu – i jaki był proces jej produkowania, żeby przemyśleć, jakie informacje możemy z niej wydobyc. Ponadto postawimy sobie pytania ogólniejsze: co zmienił druk w kulturze dawnej i w jaki sposób możemy próbować uchwycić, opisać, zrozumieć tak radykalne rewolucje medialne, jak ta z początków nowożytności?

ZAGADNIENIA

☛ Druki i rękopisy – przejście z kultury rękopisów do kultury druku

- Wprowadzenie do historii druku i morfologia dawnej książki
- Dawni wydawcy. Co miał do powiedzenia drukarz?
- Lector et inspector – czytający i oglądający. Jak czytać ilustracje w książce?
- Ślady lektury. Gdzie szukać czytelnika z XVI wieku?
- Edytorstwo. Skąd się biorą dawne teksty, które dziś czytamy?

WYMAGANIA WSTĘPNE

Wskazana jest bierna znajomość języka angielskiego, która umożliwia lekturę tekstów. Jeśli ktoś posługuje się włoskim czy niemieckim i chciał(a)by przygotować podczas zajęć krótki referat (15 min) przybliżający innym uczestni(cz)kom wskazany przeze mnie tekst naukowy – skontaktujmy się wcześniej.

Miesiąc przed obozem prześlę wszystkim uczestni(cz)kom zeskanowane fragmenty wybranych opracowań naukowych, które posłużą za punkt wyjścia do dyskusji podczas zajęć.

WOJCIECH KORDYZON

Absolwent filologii polskiej i historii sztuki w ramach MISH UW, doktorant Wydziału Polonistyki UW. Prowadzi badania poświęcone wczesnonowożytnym dialogom polemicznym, a w ramach rozprawy doktorskiej przygotowuje edycję krytyczną polskiego przekładu Trajedii o Mszej (1560) Bernardina Ochina.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI:

historia literatury dawnej, edytorstwo tekstów staropolskich, historia druku i książki (XV–XVII w), reformacja

14

Postmodernizm – czy coś dalej?

PAULINA KORNELUK

Zajęcia mają za zadanie uporządkować wiedzę dotyczącą współczesnych nurtów. Tak wiele mówi się przecież o postmodernizmie, ale czy wiemy, czym jest ten ogół prądów? Czy wiemy, że jest jeszcze neo-modernizm i dekonstruktywizm? Wszystko stanie się jasne po tych zajęciach. Proponuję następujące zagadnienia:

- Co to jest modernizm i jaki był świat po II wojnie światowej? Zagłada, czy coś nowego?
- Początki postmodernizmu. Postmodernizm w architekturze.
- Postmodernizm w malarstwie, rzeźbie, filmie, literaturze i stylu życia.
- Postmodernizm w literaturze.
- Neomodernizm i dekonstruktywizm.
- Przegląd najważniejszych twórców współczesnej architektury.

WYMAGANIA WSTĘPNE: BRAK

Szalony XIX wiek na ziemiach polskich – architektura, urbanistyka i walka

PAULINA KORNELUK

XIX w. to zdecydowanie jeden z najciekawszych okresów w dziejach całej architektury i urbanistyki. Było to stulecie przemian społecznych, politycznych, ekonomicznych, czas rodzenia się idei, które uformowały współczesność. Widać to było także w architekturze i urbanistyce tamtych czasów. Szczególnie ciekawie wyglądało to w podzielonej przez zaborców Polsce, gdzie niemal każda inwestycja obarczona była polityczną walką w przestrzeni miejskiej. W czasie zajęć chciałabym omówić kilka miast polskich oraz kilka problemów społeczno-politycznych, jakie miały wpływ na rodzącą się w tych miastach nowoczesność, a jednocześnie przeświadczenie o „zachowaniu narodowej pamięci”. Moje zajęcia obejmą nie tylko XIX w., ale cofną się także do ostatnich dziesięcioleci XVIII w. oraz początku XX stulecia. Chciałabym skupić się na poniższych problemach:

- ☛ Warszawa króla Stasia i czasów Królestwa Polskiego
- ☛ „Polskie Ateny” i „ekwiwalent Wawelu” – Poznań
- ☛ Locus amoenus – kresowa arkadia, klasycystyczne Wilno i kajzerowski Lwów

- ☛ „Ziemia Obiecana” i „ziemia dana” – Łódź i Częstochowa, jako centra przemysłowe
- ☛ Kraków jako macecznik versus metropolia
- ☛ Wycieczka za miedzę – Breslau/Wrocław w drodze do metropolii oraz architektura synagog w XIX wieku w Europie Środkowej.

WYMAGANIA WSTĘPNE: BRAK

PAULINA KORNELUK

Filolog ukraiński i historyk sztuki. Obecnie studentka studiów doktoranckich nauk o kulturze Uniwersytetu Wrocławskiego. Pod kierunkiem prof. Agnieszki Zabłockiej-Kos pisze rozprawę doktorską dotyczącą dziejów architektury, urbanistyki oraz budowania mitów miasta Zamościa w latach 1772-2020. Naukowo zajmuje się także historią urbanistyki i architektury od końca XVIII, XIX i XX wieku w Europie Środkowej i Wschodniej, architektura polityczną, pomnikami w miastach, architektonicznymi walkami w przestrzeni miejskiej oraz dekonstrukcją mitów bohaterów narodowych w ich artystycznych przedstawieniach. W Collegium od 2017 roku.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

historia sztuki

Wizje i re-wizje autorstwa. Literatura angielska od T.S. Eliota do współczesności

ALEKSANDRA MAJAK

Seminarium dotyczyć będzie wybranych aspektów literatury angielskiej XX wieku, którą interpretować będziemy w kontekście problemów autorstwa, transgresji gatunkowej oraz wewnętrznych ewolucji tekstu. Punktem wyjścia dla naszych rozważań będzie twórczość T. S. Eliota, którego wczesna poezja i teorie krytyczne zrewolucjonizowały sposób myślenia o podmiotowości autorskiej. Przyjrzenie się komplikacjom jego poetyki (The Love Song of J. Alfred Prufrock, fragmenty The Waste Land) oraz wybranej eseistyce pozwoli nam krytycznie spojrzeć na kondycję literatury angielskiego modernizmu w odniesieniu do mitu rodzącej się około 1915 roku „współczesnej” dykcji poetyckiej. W duchu zaangażowanej lektury i dyskusji zadamy pytania jak modernistyczna reprezentacja buntuje się przeciwko romantycznej wizji autorstwa? Co nowego pojawia się w modernistycznym sposobie reprezentacji self? Jak Ziemia Jałowa ewoluowała jako poemat i – co ważne – co mówi nam to o idei poetyckiej rewizji i auto-reprezentacji?

Po szerszych kontekstach literatury modernistycznej takich jak fragmenty prozy Virginii Woolf

czy krytyki Ezra Pounda przejdziemy do lat 60. XX wieku. Skupimy uwagę głównie na tzw. Alvarez Generation czyli poetach takich jak Ted Hughes, Robert Lowell, Anne Sexton, czy Sylvia Plath, którzy zniuansowali sposób patrzenia na autobiograficzność dzieła zacierając granicę między mitem, przeżywanymi emocjami, oraz celowym dramatyzowaniem aktu twórczego. Zastanowimy się nad sposobami definiowania poezji konfesyjnej oraz xxx. Ostatni panel naszej dyskusji poświęcony będzie głosom poezji najnowszej. Jak zmienia się podejście do tego co postrzegane jest jako „poetyckie”? Jaką rolę odgrywa poezja dopominająca się o szerszą rozpoznawalność głosu mniejszości? Czy prowokacja artystyczna lub transgresje formy w dobie po postmodernizmie są jeszcze możliwe? Na te i inne pytania odpowiedzi szukać będziemy czytając fragmenty twórczości C. A. Duffy, S. Armitage, A. Oswald, S. Howe, H. Sullivan, czy R. Scotta.

Zajęcia będą miały formę konwersatoryjną. Wspólne, głośne analizy uzupełniane będą wizualnymi reprezentacjami oraz fragmentami krytyki i tekstów teoretycznych, które często w toku dyskusji okazują się równie fascynujące i kontrowersyjne, jak sama poezja. Dobór różnorodnych tekstów pozwoli nam na problemowe, szczegółowe i odważne spojrzenie na XX wiek w kontekście zmian poetyckich, wewnętrznych ewolucji tekstu (elementy generic criticism) oraz problemów tożsamości autorskiej.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Szczegółowa lista lektur podana zostanie uczestnikom i uczestniczkom w połowie lipca. Wszystkie materiały (zarówno poezja, jak i krytyka) udostępnione będą na dysku. Będą to zazwyczaj pojedyncze wiersze oraz

10- lub 15-stronicowe fragmenty artykułów i z krytyki literackiej. Tym, co najbardziej liczy się na zajęciach, jest otwarty umysł, gotowość do aktywnej dyskusji, wrażliwość językowa i zainteresowanie tematem. Płynna znajomość angielskiego jest niezbędna.

A. Alvarez, *The New Poetry or Beyond the Gentry Principle, The Writer's Voice* (fragm.)

L. Anderson, *Autobiography and the feminist subject*

C. Brown & D. Paterson, *Don't Ask Me What I Mean. Poet's in their Own Words* (fragm.)

J. Didon, *Goodbye to All That* [w:] *Sloughing Towards Bethlehem*

T. S. Eliot, *Prufrock and other Observations, The Waste Land* (fragm.), *Four Quartets* (fragm.); eseje *Tradition and the Individual talent, Hamlet and his problem*

T. Hughes, *Collected Poems* (fragm.), *Winter Pollen. Occasional Prose, Poetry in the Making*

R. Lowell, *Life Studies* (fragm.)

L. Marcus, *Saving the subject* [w:] *Auto/biographical discourses, The very short introduction to Autobiography* (fragm.)

J. Onley, *Where is the real T. S. Eliot* [w:] *The Cambridge Companion to T. S. Eliot*

A. Oswald, *Falling Awake*

S. Plath, *Ariel. The Restored Edition* (fragm.); *Letters of Sylvia Plath Vol. II, Diaries* (fragm.)

J. P. Sartre, *Words* (fragm.)

M. Saunders, *Self-impression* (fragm.)

H. Sullivan, *You very Young in New York* [w:] *Three Poems*

V. Woolf, *Mr. Bennett and Mrs. Brown* oraz *A Sketch of the Past*

W. Wooten, *Against Gentry* [w:] *The Alvarez Generation*

ALEKSANDRA MAJAK

Jest doktorantką literatury w New College na Uniwersytecie Oksfordzkim. Absolwentką studiów licencjackich z polonistyki (Uniwersytet Jagielloński), studiów magisterskich z literatury porównawczej (University of Cambridge), a następnie z psychologii (St Andrews). Zajmuje się literaturą brytyjskiego modernizmu, poezją polską po 1945 roku oraz krytyką porównawczą. W swojej pracy doktorskiej przygląda się kwestii wpływu literatury centro-wschodnioeuropejskiej na rozwój osobistego tonu w poezji brytyjskiej lat 60., skupiając się na Alvarez Generation i apropiacji tematu Holokaustu na grunt poezji konfesyjnej. Członkini zarządu oraz studentka Stowarzyszenia Collegium Invisibile, tutorka literatury angielskiej Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci, konsultantka Project Access.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

literatura porównawcza,
literatura angielska XX wieku

Motyw szaleństwa w literaturze XIX wieku

KINGA MAĐRASZEWSKA

Zajęcia będą dotyczyły motywu choroby psychicznej w dziewiętnastowiecznej literaturze francuskiej i rosyjskiej. Rodząca się na początku dziewiętnastego stulecia nowa gałąź medycyny – psychiatria, zainspirowała wielu autorów do poświęcenia swoich dzieł właśnie szaleństwu. Co więcej, epoka romantyzmu to czas skupiania się pisarzy na doświadczeniach wewnętrznych, nie poznawalnych przez zmysły, toteż osoba chora psychicznie, czyli taka, która widzi więcej i postrzega świat w sposób odmienny od reszty społeczeństwa, staje się niejako bohaterem-toposem. Podczas zajęć omówione zostaną różne podejścia do motywu szaleństwa tak w literaturze francuskiej, jak i rosyjskiej. Korpus tekstów stanowić będą w głównej mierze krótkie formy literackie (nowele, opowiadania) takich autorów jak Guy de Maupassant, Gérard de Nerval, Gustave Flaubert, Antoni Czechow czy Wsiewołod Garszyn. Analizie poddana zostanie postać bohatera-szaleńca, przyczyny jego choroby, a także obraz szpitala psychiatrycznego. Zajęcia uzupełnione zostaną o lekturę tekstów badawczych, dotyczących między innymi historii psychiatrii, występowania motywu cho-

roby psychicznej w literaturze oraz interpretacji tego zjawiska.

1. PSYCHIATRIA W POWIĄKACH, CZYLI O NARODZINACH NOWEJ GAŁĘZI MEDYCyny

Będą to zajęcia wprowadzające, dotyczące rozwoju psychiatrii oraz tego, jak ta dziedzina wpłynęła na zmianę postrzegania osób chorych psychicznie, a tym samym: a jaki sposób ukształtowała podejmowanie tego tematu przez pisarzy dziewiętnastowiecznych. Omówione zostaną takie pojęcia, jak szaleństwo, delirium czy azyl.

2. ROMANTYCZNI SZALEŃCY

W tym miejscu skupiać się będziemy na kulturowym koncepcie szaleństwa w dobie romantyzmu. Spróbujemy ustalić, skąd zamiłowanie romantyków do motywu szaleństwa i dlaczego chory psychicznie doczekał się w dziewiętnastym stuleciu swoistej nobilitacji.

3. CO ŁĄCZY FANTASTYKĘ I PSYCHIATRIĘ?

Punktem wyjściowym do tych zajęć będzie rozprawa Tzvetana Todorova – *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. Analizie poddane zostaną nowele fantastyczne, w których pojawia się motyw szaleństwa, tak, by w efekcie odpowiedzieć na pytanie, będące tematem niniejszych zajęć.

4. LITERACKI OBRAZ SZPITALA PSYCHIATRYCZNEGO

Celem tych zajęć jest analiza tych fragmentów nowel, w których pojawia się motyw hospitalizacji chorego psychicznie. Badaniu tekstów towarzyszyć będzie wstęp dotyczący historii powstawania takich przybytków.

5. AUTOR CHORY PSYCHICZNIE, NA ILE WŁASNE DOŚWIADCZENIA PRZEKLADAJĄ SIĘ NA LITERACKI OBRAZ CHOROBY?

Zajęcia zakładają pochylenie się nad problemem biografizmu w badaniach literackich. Wspólnie będziemy się zastanawiać, do jakiego stopnia możemy analizować wybrane teksty, odwołując się do biografii ich autorów.

6. OBLICZA SZALEŃSTWA W XIX WIEKU

Zajęcia podsumowujące – zebranie motywów szaleństwa w dobie romantyzmu i porównanie ich między sobą. Zastanowimy się, w jakim stopniu teksty francuskie i rosyjskie są do siebie podobne oraz czy kontekst kulturowy ma wpływ na zachodzące między nimi różnice.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Na listę lektur składać się będą utwory literackie, w których pojawia się motyw szaleństwa, oraz artykuły naukowe. Wszystkie wymagane teksty zostaną przesłane do uczestników w formie elektronicznej. Nie wymagam znajomości ani języka francuskiego, ani rosyjskiego. Pracować będziemy na polskich przekładach wybranych utworów.

Rozdział z rozprawy Tzvetana Todorowa, jako że nie doczekał się przekładu na język polski, przesłany zostanie w języku angielskim, dlatego ważne jest, by uczestnicy zajęć znali ten język przynajmniej w stopniu umożliwiającym przeczytanie tekstu. Jeśli znajdą się chętni do wzięcia udziału w zajęciach a nieznający języka angielskiego, proszę o wcześniejszy kontakt – w takim wypadku przetłumaczę niezbędne fragmenty na język polski.

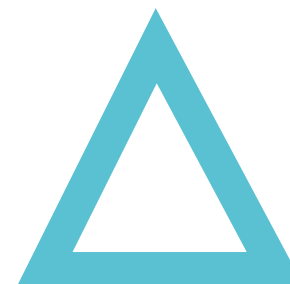
KINGA MAĐRASZEWSKA

Studentka studiów magisterskich z zakresu filologii romańskiej na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu (specjalizacja literaturoznawstwo) oraz absolwentka studiów licencjackich na kierunku komparatystyka literacko-kulturowa na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Jej zainteresowania koncentrują się na literacko-kulturowym obrazie choroby psychicznej. Pracę licencjacką napisała na temat konstytuowania się gatunku fantastyki w oparciu o nowopowstałą dziedzinę medycyny, jaką w XIX wieku była psychiatria (na podstawie dzieł Nerval'a i Maupassanta). Szczególnie pasjonuje ją literacka postać szaleńca oraz twórczość artystów z zaburzeniami psychicznymi. Obecnie jest w trakcie pisania pracy magisterskiej poświęconej powieści azylarnej.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

filologia romańska, komparatystyka literacko-kulturowa, literaturoznawstwo

18

Filozofowanie jako naśladowanie boga - przegląd koncepcji starożytnych

ALICJA NEUMANN

Filozofia starożytna jest dziedziną niezwykle bogatą w interesujące wątki. Pośród nich wyjątkowy, bo powtarzający się niezwykle często w różnych tradycjach i kulturach, jest motyw naśladowania boga. Wątek imitatio Dei, choć w różny sposób realizowany, pozwala zestawiać ze sobą rozmaite koncepcje, nawet te pozornie nie mające ze sobą wiele wspólnego i przez to odsłaniać zbieżność ich dążeń, a więc poniekąd zunifikować filozofię starożytną, przedstawić jej spójną wizję. Proponowane zajęcia mają na celu dokonanie przeglądu koncepcji starożytnych - greckich, egipskich i żydowskich - pod kątem występowania w nich wątku naśladowania boga (lub bogów). Każda z nich przeanalizowana zostanie pod kątem podstawowych pytań różnicujących realizację motywu homoiôsis theôi na przestrzeni kultur i czasów, zaproponowanych przez Jedana (2013). Są to:

- ☛ Jakiego boga (lub bogów) należy naśladować?
- ☛ Którą charakterystykę bóstwa należy naśladować?
- ☛ Dlaczego ta charakterystyka jest uznawana za wartościową?

- ☛ Dlaczego ta charakterystyka jest uznawana za wartościową dla człowieka?
- ☛ Co należy czynić, aby naśladować?
- ☛ Do jakiego stopnia możliwe jest naśladowanie?
- ☛ Jakie trudności trzeba przezwyciężyć, aby osiągnąć podobieństwo do bóstwa?
- ☛ W jakim kontekście opowiadana była ta konkretna historia o naśladowaniu bóstwa?

Punktem wyjścia na każdych zajęciach będzie zestaw wybranych fragmentów tekstów pochodzący z tradycji greckiej, egipskiej lub żydowskiej z czasów starożytnych. W szczególności przeanalizowane zostaną:

- ☛ tłumaczenie sentencji delfickiej z komentarzem Bielawskiego (2017),
 - ☛ Platona *Teajtet 176a-177a, Prawa 4.716c* oraz *Państwo 10.613a-621d*,
 - ☛ wybrane odpowiednio do wiedzy grupy fragmenty *Etyki Nikomachejskiej* Arystotelesa,
 - ☛ fragmenty Biblii nakazujące podążanie ścieżką Boga (w szczególności: Kpł. 19:2; Pwt. 10:12, 11:22, 26:17)
 - ☛ Opowieść o elokwentnym wieśniaku (znana też jako Księga Chu - en-Inpu),
 - ☛ Cycerona *O prawach 1.24-28* oraz *Rozmowy tuskulańskie 5.70-71*,
 - ☛ fragmenty książki Dillona *The Middle Platonists 80 D.C. to A.D. 220*, w których omówione zostały koncepcje etyczne Eudorosa i Filona z Aleksandrii.
- Wskazane teksty analizowane będą w ramach zajęć podzielonych na następujące bloki tematyczne:
- ☛ Helleńskie koncepcje: naśladowanie bóstwa w sentencjach delfickich, tekstach Platona i Arystotelesa.

- Naśladowanie Boga w judaizmie.
- Irt m ntr - egipski koncept naśladowania bóstwa.
- Naśladowanie boga w koncepcjach stoickich.
- Koncepcje imitowania bóstwa powstałe na styku kultur. Etyka Eudorosa i Filona z Aleksandrii.
- Zajęcia podsumowujące (na których możliwy będzie powrót do wybranych przez grupę zagadnień oraz wykroczenie poza ramy czasowe starożytności i nawiązanie do myśli Majmonidesa oraz Tomasza à Kempis).

Na specjalne i dobrze uzasadnione życzenie uczestników kursu możliwe będą drobne modyfikacje w zakresie kolejności realizowanych tematów i/lub doboru fragmentów.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Zajęcia nie wymagają przygotowania z zakresu filozofii. Omawiane teksty źródłowe będą przedstawiane w tłumaczeniu na język polski lub angielski. Uczestnicy będą zachęceni, aby przed zajęciami zapoznać się z odpowiednimi fragmentami (do 10 stron tekstu na każde 2 godziny zajęć):

Przydatna, choć niekonieczna będzie znajomość tekstu: C. Jedan (2003), *Metaphors of Closeness: Reflections on Homoiôsis Theôi in Ancient Philosophy and Beyond*, *Numen* 60, 54-70.

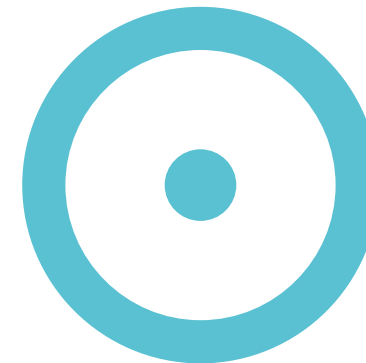
ALICJA NEUMANN

Absolwentka filozofii i psychologii na Uniwersytecie Jagiellońskim. Obecnie uczy etyki w jednej z krakowskich szkół podstawowych. Studia w Collegium Invisibile poświęciła myśli starożytnego Egiptu i za swoją osobistą krucjatę uznała przekonanie (za

pomocą argumentów odwołujących się do meta-refleksji o filozofii) polskich akademików o istnieniu filozofii w państwie faraonów.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

filozofia starożytna, metodologia nauk humanistycznych, kultura starożytnego Egiptu, literatura mądrościowa starożytnego Bliskiego Wschodu

Zajęcia poświęcone będą ekonomicznej analizie prawa jako metodologii nauk prawnych i filozofii prawa. Ich celem ma być ukazanie, w jaki sposób prawo łączy się z ekonomią i jak patrzeć na prawo oczami ekonomisty.

SKĄD POMYSŁ NA EKONOMIĘ W PRAWIE,
czyli krótkie wprowadzenie do filozofii prawa. Zagadnienia: pozytywizm prawniczy, koncepcje prawnonaturalne, realizm prawniczy, Critical Legal Studies, postpozytywistyczne i współczesne filozofie prawa

Cel zajęć: zapoznanie uczestników z podstawowymi kierunkami w filozofii prawa i kłopotami metodologicznymi nauk prawnych

WPROWADZENIE DO NAUKI EKONOMII CZ. 1

Zagadnienia: rynek, podaź, popyt, teorie wyboru konsumenta, teorie przedsiębiorstwa, cykl koniunkturalny, model IS-LM.

Cel zajęć: przekazanie najważniejszych wiadomości z nauki ekonomii.

WPROWADZENIE DO NAUKI EKONOMII CZ. 2

Zagadnienia: rynek, podaź, popyt, teorie wyboru konsumenta, teorie przedsiębiorstwa, cykl koniunkturalny, model IS-LM.

Cel zajęć: przekazanie najważniejszych wiadomości z nauki ekonomii.

UTYLITARYZM JEREMY'EGO BENTHAMA I J.S. MILLA,
czyli jak powstała koncepcja homo economicus i podłoże dla nurtu Law and Economics

Zagadnienia: utilitaryzm jako sposób na życie, Bentham, Hutcheson, Mill, zasada użyteczności, util jako jednostka miary użyteczności, homo economicus jako model oddający naturę człowieka.

Cel zajęć: przedstawienie aksjologii na której opiera się ekonomiczna analiza prawa; dyskusja nad tym na ile założenie o ekonomicznej naturze człowieka odpowiada rzeczywistości.

EKONOMICZNA ANALIZA PRAWA JAKO METODOLOGIA PRACY PRAWNIKA.

Zagadnienia: szkoła chicagowska, historia Law & Economics, EAP jako filozofia prawa i metodologia nauk prawnych, teoria racjonalnego wyboru, teoria gier, równowaga Nasha, twierdzenie Pareto, Richard Posner

Cel zajęć: poznanie i zrozumienie najważniejszych założeń Law and Economics

CZY EKONOMICZNA ANALIZA PRAWA MA SZANSĘ ZREWOLUCJONIZOWAĆ PRAWO?

Dyskusja nad przydatnością EAP dla pracy prawnika, obecnym stanem rozwoju tego nurtu, problemami aksjologiczno-etycznymi i zarzutami kierowanymi wobec Law and Economics.

Cel zajęć: wymiana poglądów na temat nurtu Law and Economics i jego przyszłości.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Saumelson, Nordhaus, *Ekonomia* (wybrane fragmenty)

Posner, *Ekonomiczna analiza prawa* (wybrany jeden fragment)

Friedman, *Wolny wybór* (opcjonalnie)

Inne teksty możemy czytać na zajęciach, nie będzie wymagane wcześniejsze ich przeczytanie.

PAWEŁ OCHMANN

Doktorant w Katedrze Prawa Gospodarczego Prywatnego UJ, aplikant adwokacki w Izbie Adwokackiej w Krakowie, prawnik w jednej z największych polskich kancelarii Sołtysiński Kawecki&Szlęzak, studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim, University of Melbourne, Uniwersytecie w Heidelbergu, London School of Economics oraz Uniwersytecie Wiedeńskim, autor wielu artykułów naukowych, członek Collegium Invisibile, w wolnych chwilach miłośnik sportu i muzyki.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

nauki prawne

20 (Pseudo)nauka stosowana. Wprowadzenie do analizy badań naukowych w medycynie

MARIA RÓŻAŃSKA, KATARZYNA SZARLA

Warsztaty będą poświęcone badaniom w naukach medycznych – podstawom ich konstruowania, przeprowadzania, ocenie ich wiarygodności – i procesowi ustalania najwłaściwszego postępowania terapeutycznego, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej rozpowszechnionego w medycynie konwencjonalnej paradygmatu “evidence-based medicine” (czyli „medycyny opartej na dowodach”, „praktyki medycznej opartej na wiarygodnych i aktualnych publikacjach”).

Jednocześnie przyjrzymy się występowaniu i specyfice takich zjawisk jak pseudonauka, terapie alternatywne i uzdrowicielskie. Dlaczego pomimo dynamicznego rozwoju nowoczesnej medycyny i namacalnych wręcz dowodów na skuteczność wybranych strategii terapeutycznych coraz więcej osób neguje naukowe autorytety? Jakie są powody sięgania po mniej lub bardziej zaskakujące terapie alternatywne? Jak odróżnić działania oparte o dowody naukowe i te, które swoje podstawę czerpią ze źródeł

niewiarygodnych – mimo że pozornie spełniających kryteria „naukowości”? Celem zajęć będzie zapewnienie ich uczestni(cz)kom narzędzi do krytycznej lektury badań naukowych z zakresu nauk medycznych oraz wspólna wielowątkowa humanistyczna refleksja nad wyżej wspomnianymi zagadnieniami.

1. CZYM JEST EVIDENCE-BASED MEDICINE (EBM)?

Skąd lekarze czerpią wiedzę, o tym jak leczyć – i jak się to zmieniało na przestrzeni i wieków? – Jak obecnie wygląda planowanie badań naukowych w medycynie, jakie są zasady formułowania pytania klinicznego? – Good Clinical Practice – Praktyczne warsztaty w ocenianiu wiarygodności badań naukowych.

2. MATEMATYKA W SŁUŻBIE LEKARZA

Dlaczego „nieznajomość matematyki zabija”? – Warsztaty z analizą przykładów, celem praktycznego przybliżenia parametrów trafności testu diagnostycznego, takich jak: czułość, swoistość, wartość predykcyjna wyniku dodatniego i wartość predykcyjna wyniku dodatniego.

3. TRAPIE ALTERNATYWNE

Które z terapii uzupełniających lub alternatywnych do tych, proponowanych przez medycynę konwencjonalną, są skuteczne – zgodnie z dowodami naukowymi – i w jakim stopniu? – Efekty placebo i nocebo – Które praktyki uznaje się za szkodliwe dla zdrowia (i dlaczego)?

4. POMIĘDZY TRENEREM A DIETETYKIEM

Magiczne właściwości produktów żywnościowych – Superfoods – Co z glutenem i laktozą? – Czy picie zielonej herbaty zawsze jest zdrowe? – Ziołolecz-

nictwo stosowane – Jakie są najzdrowsze diety (i te najmniej)? – Czy dziecko może stosować dietę wegańską? – Jak leczyć otyłość? – Medycyna stylu życia

5. (DŁUGA) HISTORIA RUCHÓW ANTYSZCZEPIONKOWYCH

Ruchy antyszczepionkowe: od Jennera do dzisiaj – Jak fabrykować dowody naukowe? – Jak skonstruować badanie naukowe, by udowodniło wybraną tezę? – Kogo opłaca Big Pharma? – Pięć sposobów na odróżnienie nauki i pseudonauki – Jak promować naukę i obalać pseudoteorie (i czy ma to sens)?

6. WSZYSTKO, CO CHCIELIBYŚCIE WIEDZIEĆ O SWOIM ZDROWIU, A BOICIE SIĘ ZAPYTAĆ

Tematy oparciu o sugestie uczestników warsztatów (przykładowo: orzekanie śmierci mózgu, handel narządami i ludzkimi zwłokami na świecie) – podsumowanie warsztatów.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Zapoznanie się z listą lektur, przesłaną przed zajęciami. Podczas warsztatów pomocna będzie znajomość języka angielskiego. Nie jest konieczne wcześniejsze zainteresowanie naukami biomedycznymi.

MARIA RÓŻAŃSKA

Absolwentka kierunku lekarskiego na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Jej zainteresowania naukowe początkowo obejmowały immunologię – a w jej ramach pracę w laboratorium, gdzie zajmowała się komórkami NK jako mediatorami działania związków przeciwnowotworowych. Obecnie naukowo zajmuje się kardiologią, m.in. wpływem obturacyjnego bezdechu sennego na nadciśnienie tętnicze. Stypendystka programu Erasmus+, w ramach które-

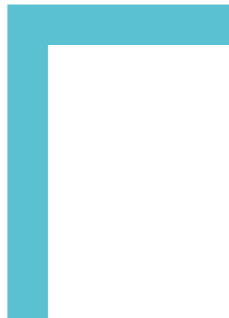
go odbyła roczny staż na Uniwersytecie Pierre Marie Curie – Sorbonne w Paryżu. W przyszłości pragnie łączyć praktykę kliniczną w ramach specjalizacji z medycyny wewnętrznej z dalszą pracą naukową. W Collegium Invisibile od 2015 roku.

KATARZYNA SZARLA

Ukończyła medycynę na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, obecnie studiuje w ramach Kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół bioetyki i antropologii medycznej. Studentka Collegium Invisibile od 2014 roku, tutorka Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

medycyna, bioetyka

21 Nieprzeciętne wieki średnie. Jak bez kompleksów czytać literaturę średniowieczną?

MICHAŁ ARTUR SAWCZUK

Wiek średniowyj są epoką owianą licznymi stereotypami; z jednej strony wciąż pokutują oświeceniowe przekonania o czasie ciemnoty i zacofania, z drugiej – obsesyjnie próbuje się wybielić średniowiecze, zwykle w kontrze do naszej „zepsutej” ponowoczesności. Tymczasem średniowiecze było czasem podobnym do każdego innego, w którym radość dnia codziennego przeplatała się ze strachem o jutro, krwawe wojny i zbrodnie następowały po żywiołowych zabawach karnawałowych, pruderia i asceza mieszały się z namiętnością i cudzołóstwem, zaś religijna żarliwość i intelektualna lotność istniały obok siebie, a nawet niekoniecznie stały ze sobą w sprzeczności. Zdaje się, że jednym z kluczy do zrozumienia człowieka średniowiecznego, wcale nie tak odległego od nas, jest średniowieczna literatura. Ta zaś absolutnie nie ogranicza się do tematyki, jaką znamy z *Pieśni o Rolandzie* i *Bogurodzicy*. Niniejsze zajęcia postarają się wypełnić te właśnie, nieznanie szerokiej publiczności, obszary.

1. WPROWADZENIE DO LITERATURY ŚREDNIOWIECZNEJ
Podczas zajęć zarysowana zostanie panorama średniowiecznej literatury zachodnioeuropejskiej na tle bogactwa ówczesnej kultury. Istotne będzie prze-myślenie na nowo kultury pisma wieków średnich, które często zdają się nam być epoką niemal całkowitej niepiśmienności. Zajęcia niniejsze mają na celu wprowadzenie i uporządkowanie podstawowej wiedzy, przydatnej podczas kolejnych części kursu.

2. ŚREDNIOWIECZE – CZAS POWAGI?

Pierwszym stereotypem, z jakim przyjdzie się nam zmierzyć, jest średniowieczna powaga. Epoka ta zda-je nam się epoką bez śmiechu, epoką ubraną w czerń i myślącą jedynie o śmierci, która wkrótce nadejdzie. Tymczasem człowiek średniowieczny uznawał radość (i to przede wszystkim radość czysto doczesną) za równie ważny element życia, co my. Naszej uwa-dze nie umknie również kwestionowanie instytucji władzy świeckiej i kościelnej, co często wydaje się nieprawdopodobne dla tych czasów.

3. ŚREDNIOWIECZE – CZAS ZACOFANIA?

Podczas niniejszych zajęć zmierzymy się z innym popularnym przeświadczeniem – tym, dotyczącym średniowiecznego zacofania. Zajmiemy się zatem literackimi przejawami szerokiego zainteresowania światem z jednej strony, z drugiej zaś – niezwyklej niekiedy nawet jak na dzisiejsze czasy refleksją eg-zystencjalną, do jakiej zdolny był człowiek średnio-wieczna.

4. ŚREDNIOWIECZE – CZAS MĘŻCZYŹN?

Tym razem, zajęcia mają na celu nakreślenie pozy-cji kobiety w średniowiecznych społeczeństwach,

a także przesłanie tekstów literackich napisa-nych przez kobiety. Zadamy sobie pytanie o to, czy płeć była wówczas kategorią tak istotną społecznie, jak jest dziś, lecz również o to, dlaczego dziś zupełnie zapomnieliśmy o średniowiecznej literaturze kobiet.

5. ŚREDNIOWIECZE – CZAS PRUDERII?

Kolejne zajęcia dotkną ważkiego problemu seksual-ności w średniowieczu. Dziś zagadnienie kojarzy nam się albo z niesłychaną pruderią, albo z nieludzki-mi zwyczajami, takimi jak *ius primae noctis*. Tymcza-sem średniowieczne społeczeństwa bez większych trudności podchodziły transgresywnie do polityki seksualnej Kościoła i Dworu, czemu chętnie dawały wyraz w literaturze.

6. CO ŚREDNIOWIECZNA EGZYSTENCJA MOŻE POWIEDZIEĆ NAM O EGZYSTENCJI WSPÓŁCZESNEJ?

Ostatnie zajęcia są nie tylko podsumowaniem kur-su, ale również próbą przeprowadzenia genealogii pewnych zjawisk kulturowych świata współczesne-go, które mają swoje korzenie właśnie w bogatym a skomplikowanym imaginarium średniowiecznym.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Odpowiedni zestaw tekstów w formie elektronicznej zostanie przesłany uczestnikom przez prowadzące-go zajęcia. W formie dodatkowego wprowadzenia można sięgnąć do książki C. S. Lewisa *Odrzucony obraz*. Wprowadzenie do literatury średniowiecznej i renesansowej, wyd. Znak, Kraków 2008.

MICHAŁ ARTUR SAWCZUK

Student na ukończeniu filologii francuskiej II stopnia w ramach MISH UJ oraz studiów magisterskich Étu-

des médiévales na Sorbonne-Université w Paryżu w ramach Stypendium Rządu Francuskiego (BGF Master 2) na rok 2018/2019. Obecnie prowadzi projekt badawczy *Męskie, żeńskie w średniowiecznej poezji kobiet języka oksytańskiego* w ramach programu Diamentowy Grant. Planuje realizację doktoratu w formie podwójnego doktoratu polsko-francuskiego cotutelle. Zajmuje się literaturą średniowieczną w ujęciu kulturowym, a także literaturą i kulturą oksytańskiego obszaru językowego. W badaniach, poza klasyczną metodą filologiczną, chętnie sięga po metodologię genderowe i psychoanalityczne.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

literaturoznawstwo, studia nad kulturą
(literatura średniowieczna)

22 Wprowadzenie do konstytucjonalizmu

JAKUB SAWICKI

Przedmiot zajęć stanowiłyby postawy filozoficzne i teoretyczne zachodniego konstytucjonalizmu jako idei rządu ograniczonego przez prawo. Zamiarem moim jest w największym możliwym stopniu wyjście poza ograniczone „politykierstwo” rządzące polską sceną polityczną: chciałbym przede wszystkim zostawić uczestników świadomymi rozwoju pewnych rozwiązań przyjętych w liberalnej demokracji. Mam nadzieję, że umożliwiłoby to podejście z większym sceptycyzmem do pewnych „łatek” oraz haseł obecnych w publicystyce politycznej, a radykalnie wpływających dorobek nauki. W pewnym stopniu byłyby to więc zajęcia z przysposobienia obywatelskiego.

W ramach zajęć prześledzimy kilka idei, które obecnie wiąże się najczęściej z konstytucjonalizmem.

1. POCZĄTKI MYŚLI O KONSTYTUCJI: ARYSTOTELES

Nasze zajęcia zaczniemy od przyjrzenia się pytaniom najważniejszym: czym jest konstytucja, jaka jest jej rola, jakie formy może przybierać etc. Kwestie te poruszył po raz pierwszy w swoich dziełach Arystoteles, będzie on też naszym pierwszym przewodnikiem.

☛ Teksty źródłowe: fragmenty *Polityki*, *Ustroju politycznego Aten* oraz *Etyki Nikomachejskiej*.

2. RZĄD A SUWEREN: HOBBS, LOCKE I ROUSSEAU

W dalszej kolejności rozważać będziemy relację między pojęciami suwerenności a rządu. Zastanowimy się nad tym, do kogo w ostateczności przynależy suwerenność, czy i jakie znajduje ona ograniczenia, oraz jak się do tego mają nasze prawa jako jednostek.

☛ Teksty źródłowe: fragmenty *Lewiatana* Hobbesa, *Dwóch traktatów o rządzie* Locke'a i *Umowę społeczną* Rousseau.

3. PODZIAŁ WŁADZ: MONTESKIUSZ

Wykład Monteskiusza posłuży nam do refleksji nad celowością rozdziału władz i czy jest ona konieczna, by zagwarantować wolność jednostki.

☛ Teksty źródłowe: fragmenty *O duchu praw* Monteskiusza.

4. SĄDY KONSTITUCYJNE: KELSEN I SCHMITT

Zastanowimy się nad początkami sądownictwa konstytucyjnego i sądowej kontroli prawa. Przyjrzymy się debacie między Hansem Kelsenem a Carlem Schmittem.

☛ Teksty źródłowe: *Istota i rozwój sądownictwa konstytucyjnego* Hansa Kelsena, *Nauka o konstytucji* Carla Schmitta

5. TRWAŁOŚĆ KONSTITUCJI: FEDERALISTA

Ostatnim poruszonym przez nas tematem będzie trwałość konstytucji – czy i w jakich warunkach powinna ona być zmieniona.

☛ Teksty źródłowe: fragmenty *Federalista*

6. PODSUMOWANIE

Na koniec naszych zajęć spróbujemy również podsumować dotychczas poruszane wątki i odnieść się do narracji poruszanych obecnie

WYMAGANIA WSTĘPNE

Lista lektur zostanie wysłana do uczestników z odpowiednim wyprzedzeniem. Wśród lektur mogą pojawiać się teksty w języku angielskim.

JAKUB SAWICKI

Jest obecnie studentem Kolegium Europejskiego w Brugii, gdzie odbywa studia z zakresu dyplomacji europejskiej i stosunków międzynarodowych. Równocześnie kończy studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim w ramach Kolegium Międzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych. Studiował również historię na Uniwersytecie Oksfordzkim (specjalizacja: historia późnego antyku). Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół prawa porównawczego konstytucyjnego oraz polityki zagranicznej Unii Europejskiej. Jest członkiem Collegium Invisibile od 2016 roku.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

prawo, historia, stosunki międzynarodowe

Filozofia nieświadomości. Psychiatria, psychologia i psychoanaliza na przełomie XIX i XX wieku

AGNIESZKA MARIA WIĘCKIEWICZ

Przedmiotem zajęć będzie refleksja nad historią rozwoju idei nieświadomości oraz nad źródłami postrzegania ludzkiej psychiki na przełomie XIX i XX wieku.

1. ZAJĘCIA WSTĘPNE: NARODZINY PSYCHOLOGII.

JULIAN OCHOROWICZ

Podczas zajęć zastanowimy się nad przemianami w rozumieniu ludzkiej psychiki w dziewiętnastowiecznych dyskursach medycznych, kryminologicznych, antropologicznych oraz nad ich związkiem ze sztuką i literaturą. Badać będziemy wpływ scjentyzmu na nowe myślenie o psychologii. Jako przykład projektu psychologii pozytywnej, odróżnionej od psychologii filozoficznej, omówimy fragmenty traktatu Juliana Ochorowicza *Jak należy badać duszę?*, który był jednym z pierwszych prób zaszczepienia pojęcia „bezwiednego” do polskiej nauki.

2. Kulturowe obrazy hysterii – Paryż ostatnich dwóch dekad XIX wieku.

Zajęcia zostaną poświęcone „wynalazkowi hysterii” związanemu z działalnością francuskiego psychiatry Jeana-Martina Charcota w klinice Sal-

pêtrière. Rozmawiać będziemy o hipnozie, magnetyzmie i sugestii jako najważniejszych elementach refleksji nad ludzką psychiką oraz ich relacją z kulturowymi obrazami płci, rasy i seksualności końca XIX wieku.

3. PSYCHOANALIZA MIĘDZY INTROSPEKCJĄ

A AUTOANALIZĄ

Zajęcia dotyczyć będą początków teorii psychoanalizy oraz techniki autoanalizy kluczowej dla wczesnej refleksji Zygmunta Freuda. Szczególnie istotne będzie dla nas uchwycenie różnicy między psychologiczną introspekcją a psychoanalityczną autoanalizą, co miało kluczowy wpływ dla ukonstytuowania się freudyzmu jako odrębnej perspektywy badania „nieświadomego”. Pytać będziemy również o związek autoanalizy z codziennymi praktykami piśmiennymi — dziennikami, listami oraz autobiografiami.

4. NIEŚWIADOMY SYMPTOM — FREUDA TEORIA SEKSUALNOŚCI

Podczas zajęć zastanowimy się nad freudowskim rozumieniem ludzkiej seksualności oraz jej związkiem z tym, co „bezwiedne”, „wyparte” i „nieświadome”. Pytać będziemy o rolę psychoanalizy w odejściu od ówczesnego postrzegania nienormalnych form ekspresji seksualnej jako „perwersji”.

5. PSYCHOANALIZA LITERATURY I SZTUKI — KU PSYCHOLOGII PROCESU TWÓRCZEGO

Punktem wyjścia będzie dla nas pojawienie się psychologicznych i psychoanalitycznych studiów nad sztuką, literaturą i muzyką oraz ich związkiem z ideą nieświadomości. Podczas zajęć zastanowimy

się również nad przenikaniem teorii „nowej seksualności” do literatury niemieckiej początków XX wieku.

6. PSYCHOANALIZĘ LITERATURĄ ALBO „DZICY ANALITYCY” FREUDA

Ostatnie zajęcia poświęcimy okresowi dwudziestolecia międzywojennego, kiedy do psychoanalizy zaczęły przenikać nowe inspiracje czerpane z literatury, muzyki oraz z filozofii. Pochylimy się nad przykładami nieortodoksyjnych tekstów poświęconych nieświadomemu. Punktem wyjścia będzie dla nas koncepcja „Tego” (Es) niemieckiego lekarza Georga Groddecka, który łączył działalność analityczną z twórczością literacką. Źródłem jego teorii będziemy szukać we wczesnej filozofii Friedricha Nietzschego.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Podczas zajęć będziemy rozmawiać o konkretnych fragmentach dzieł Juliana Ochorowicza, Zygmunta Freuda, Ottona Ranka, Tomasza Manna, Roberta Musila i Arthura Schnitzlera. Uczestnicy oraz uczestniczki będą proszone o zapoznanie się z przekazanymi wcześniej materiałami.

24

Wprowadzenie do najważniejszych teorii krytycznych we współczesnej humanistyce

AGNIESZKA MARIA WIĘCKIEWICZ

Celem zajęć będzie wprowadzenie uczestników i uczestniczek do najważniejszych problemów teoretycznych poruszanych we współczesnej humanistyce, rozumianej jako interdyscyplinarna i ponadnarodowa przestrzeń refleksji, nie zaś zbiór dyscyplin definiowanych zgodnie z panującym modelem edukacyjnym.

1. ZAJĘCIA WSTĘPNE: HUMANISTYKA

„NIEDYSCYPLINARNA” — MIĘDZY TEORIA I PRAKTYKĄ

Przedmiotem zajęć będzie refleksja nad statusem współczesnej humanistyki w Polsce oraz w innych krajach należących do Unii Europejskiej. Zastanowimy się jak pojawienie się pod koniec XX wieku teorii działających na przecięciu różnych dyscyplin (np. performance studies, visual studies, Black studies, queer theory, memory studies) badawczych zmieniło dzisiejsze postrzeganie statusu tradycyjnej humanistyki podzielonej na szereg odrębnych dyscyplin. Pytać będziemy o to, co postrzegamy dziś jako „naukowe”, co zaś jako „popularyzatorskie”, „publicystyczne”, bądź „nienaukowe”.

2. HUMANISTYKA JAKO „ZWROT”

Podczas zajęć zastanowimy się nad współczesną humanistyką jako odwrotem od tradycyjnych modeli tworzenia i transmisji wiedzy. Przyjrzymy się seriom „zwrotów”, takich jak: „zwrot performatywny”, „zwrot afektywny” czy „zwrot pamięciowy”, które od lat 90. XX wieku kształtują i zmieniają dzisiejszą wizję kultury i nauki.

3. TEORIE KRYTYCZNE I — PSYCHOANALITYCZNY MODEL INTERPRETACJI KULTURY ALBO „HERMENEUTYKA PODEJRZLIWOŚCI”

Wychodząc od koncepcji „hermeneutyki podejrzliwości” Paula Ricoeura, zastanowimy się nad dominacją psychoanalizy w rozumieniu szeroko pojętej kultury w dwudziestowiecznej zachodniej humanistyce. Podczas zajęć postaramy się również wskazać inne możliwe modele hermeneutyczne, określane przez Eve Kosofsky Sedgwick jako „reparacyjne”.

4. TEORIE KRYTYCZNE II — KULTUROWE OBRAZY PŁCI: KRYTYKA FEMINISTYCZNA I GENDER

Podczas zajęć wprowadzimy najważniejsze teorie i postaci krytyki feministycznej, która umożliwiła problematyzację kategorii płci oraz stworzyła pole dla naukowej refleksji nad mechanizmami społecznej opresji oraz systemowego wykluczenia kobiet.

5. TEORIE KRYTYCZNE III — POLITYKA WROGOŚCI : RASA

Zajęcia zostaną poświęcone rozważaniom nad kluczowymi teoriami rasizmu w historii XX wieku. Lektura fragmentów teoretyków i teoretyczek, takich jak: Frantz Fanon, James Baldwin, Achille Mbembe, Audre Lorde, czy bell hooks pozwoli nam zapytać o mechanizmy kulturowego wytwarzania stereotypowych

obrazów „rasy” jako środka wykluczenia wszystkich uznawanych za nie-białych z pola zachodniej kultury.

6. TEORIE KRYTYCZNE IV — WBEW POLITYKOM TOŻSAMOŚCI: QUEER

Ostatnie zajęcia zostaną poświęcone wprowadzeniu uczestników do teorii queer — jednej z szybko rozwijających się dziś perspektyw badawczych, która ciągle jednak pozostaje na marginesie polskiej nauki. Dyskusja poświęcona fragmentom prac Judith Butler i Jacka Halberstama pozwoli nam zapytać o to, co queer zmieniło i może zmienić w myśleniu o rasie, płci, klasie oraz orientacji seksualnej.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Zajęcia będą oparte na dyskusji wokół wybranych fragmentów tekstów: przede wszystkim rozpraw teoretycznych oraz artykułów z wiodących czasopism naukowych. Uczestniczący będą proszeni o zapoznanie się z nimi wcześniej, tak aby mogli swobodnie wziąć udział w rozmowie podczas zajęć. Dobrze widziana jest znajomość języka angielskiego przynajmniej na poziomie rozszerzonym (B1).

AGNIESZKA MARIA WIĘCKIEWICZ

Absolwentka kulturoznawstwa w Instytucie Kultury Polskiej na Uniwersytecie Warszawskim oraz filologii polskiej na Université Paris Sorbonne. Laureatka Diamentowego Grantu na realizację projektu Między autoanalizą a autobiografią. Codzienne praktyki piśmienne pierwszych uczniów Freuda oraz ich wpływ na kształtowanie się teorii psychoanalitycznej. Dwukrotna stypendystka Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Publikowała m. in. w „Widoku. Teoriach i praktykach kultury wizualnej”, „Tekstualiach”,

„Przeglądzie humanistycznym”, „Praktyce Teoretycznej”, „Dialogu” i w tomach zbiorowych. Absolwentka dwuletniego stażu artystycznego na Uniwersytecie Muzycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Założycielka i przewodnicząca Sekcji Feministycznej UW oraz członkini zarządu Polskiego Towarzystwa Genderowego im. Marii Skłodowskiej-Curie i Mikołaja Kopernika.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

kulturoznawstwo, literaturoznawstwo, filozofia

25

Czy świat bez paszportów to utopia? Migracje i migranci w Europie w XXI wieku

ALEKSANDRA WÓJTOWICZ

Celem zajęć będzie spojrzenie na zjawisko migracji w sposób wieloaspektowy: mówić będziemy więc zarówno o migracji ekonomicznej jak i przymusowej, próbując analizować je przez pryzmat różnorodnych metodologii. Niemniej jednak, dla klarowności przekazu skupimy się na mniejszości muzułmańskiej w Europie w XXI wieku – z naciskiem na cztery kraje: Niemcy, Polskę, Wielką Brytanię i Włochy.

1. PIERWSZE ZAJĘCIA, ZAJĘCIA WSTĘPNE, stanowiąc będą merytoryczne wprowadzenie do tematu. Odpowiemy sobie na pytanie o to, jak definiować możemy migrację i jakie są jej rodzaje; skupiając się już na samej Europie, powiemy także, kto do Europy imigruje i jakie wiążą się z tym zjawiskiem szanse i zagrożenia (na płaszczyznach społecznej, ekonomicznej i politycznej).

2. PODCZAS DRUGICH ZAJĘĆ NA ZJAWISKO MIGRACJI spojrzymy z perspektywy studiów nad kulturą wizualną, dotyczyć więc będą one widzialności społeczności migracyjnych – przy pomocy teorii Jacques’a Rancière’a, Johna Bergera i Nicholasa Mirzooffa

spróbujemy zastanowić się nad tym, w jaki sposób postrzegane są w Europie społeczności migracyjne.

3. NA TRZECICH ZAJĘCIACH – PO ODPOWIEDZI NA pytanie o to, w jaki sposób migracja może być widziana, zastanowimy się nad tym, co o społecznościach migracyjnych się pisze. Zajęcia będą więc próbą przeprowadzenia krytycznej analizy dyskursu na podstawie wybranych artykułów z prasy polsko – i anglojęzycznej.

4. CZWARTE ZAJĘCIA POLEGĄC BĘDĄ NA ANALIZIE sytuacji prawnej migrantów w Polsce i w Wielkiej Brytanii. Zastanowimy się nad tym, jakie skutki niosą dla danych społeczności wybrane regulacje prawne.

5. PODCZAS PIĄTYCH ZAJĘĆ ZASTANOWIMY SIĘ NAD tym, jak kształtuje się pamięć doświadczenia migracji i jakie praktyki kulturowe się z nim wiążą.

6. SZÓSTE ZAJĘCIA STANOWIĆ BĘDĄ PODSUMOWANIE CAŁEGO CYKLU.

WYMAGANIA WSTĘPNE

(Wybrane fragmenty zostaną wysłane wcześniej e-mailowo).

Fiddian-Qasmiyeh, G. Loescher, K. Long, N. Sigona, *Introduction: Refugee and Forced Migration Studies in Transition*, [in:] *The Oxford Handbook of Refugee and Forced Migration Studies*, ed. E. Fiddian-Qasmiyeh, G. Loescher, K. Long, N. Sigona, Oxford 2014.

Fussell, *Space, Time, and Volition: Dimensions of Migration Theory*, [in:] *The Oxford Handbook of the Politics of International Migration*,

ed. M. R. Rosenblum, D. J. Tichenor, Oxford 2012.
Mościcki, *Migawki z tradycji uciśnionych*, Bydgoszcz-Warszawa 2017.

Creet, *The Migration of Memory and Memories of Migration*, [in:] *Memory and Migration*.

Multidisciplinary Approaches to Memory Studies, ed. J. Creet, A. Kitzmann, Toronto 2011.

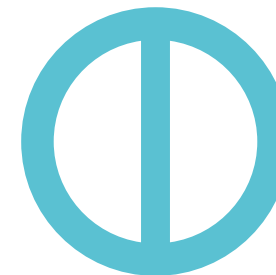
Migranci, migracje. O czym warto wiedzieć, by wyrobić sobie zdanie, red. H. Thiollet, Kraków, 2017.

ALEKSANDRA WÓJTOWICZ

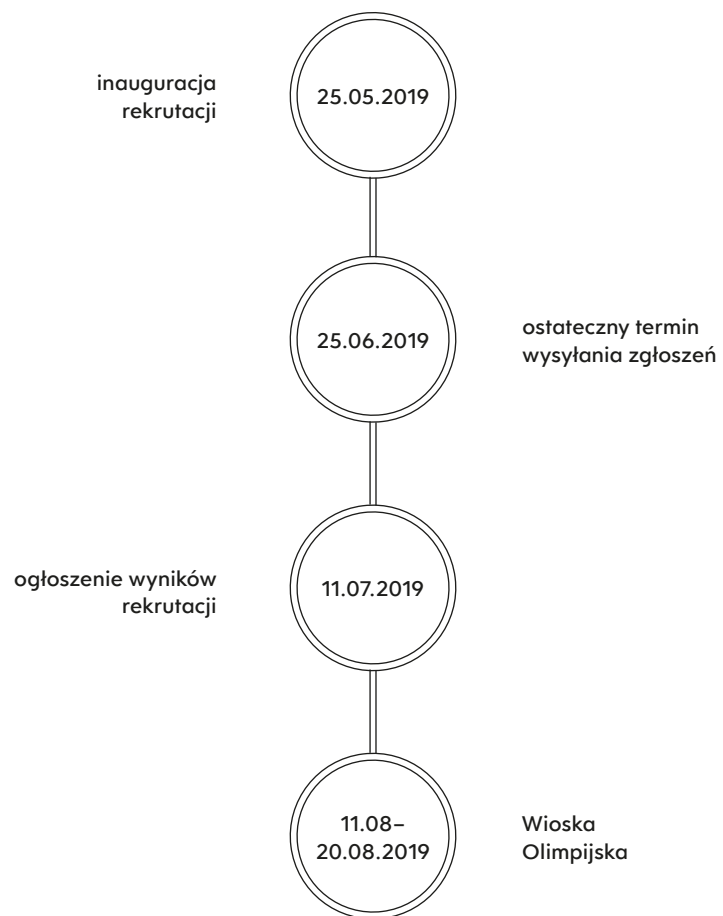
Studentka prawa i historii w ramach Kolegium Międzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Zajmuje się relacją jednostka-prawo w społecznościach migracyjnych, przede wszystkim w mniejszości muzułmańskiej w Wielkiej Brytanii. Nałogowo podsłuchuje ludzi w kawiarniach.

DZIEDZINY SPECJALIZACJI

antropologia, prawo, stosunki międzynarodowe

Harmonogram rekrutacji i wymagane dokumenty

WYMAGANIA REKRUTACYJNE

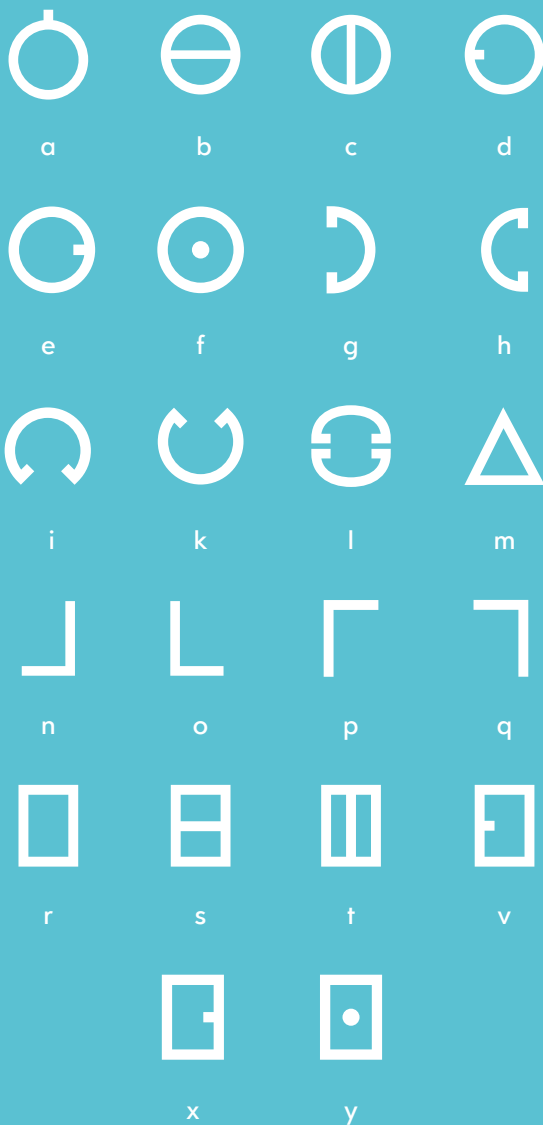
- ☛ tytuł Laureata lub Finalisty Olimpiady szkół średnich otrzymany w latach 2016 – 2019;
- ☛ ukończenie 18 roku życia przed dniem rozpoczęcia obozu;
- ☛ niebycie czynnym studentem uczelni wyższej.
- ☛ Wymagane dokumenty:
- ☛ wypełniony formularz zgłoszeniowy, dostępny na stronie Collegium Invisibile, zawierający list motywacyjny (450-500 słów), opisujący co udział w Wiosce Olimpijskiej będzie znaczył dla aplikującego i jak mu pomoże w samorozwoju
- ☛ skan zaświadczenia o uzyskaniu tytułu Finalisty lub Laureata z olimpiady licealnej.

**Zapraszamy
do aplikowania
i życzymy
powodzenia!**

Galeria

Członkowie *Collegium Invisibile* działają pro publico bono.
Projekt realizowany jest dzięki mecenatowi Miasta Kraków.